

DL Rámásotter Kőbért
Budapest
Disztr 2 11 e 8
Cikk forrá
Kézli megőrzésükre nem vállalkozunk

KELET

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
ucca) 10. szám. Telefonszám: 9-77

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Félévre . . . . . 600 lej
Negyedévre . . . . . 320 lej
Egy hónapra . . . . . 110 lej

KULFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Egy évre 10 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénzzem)

Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

Mire jó a bölény?

Van Amerikának egy nemzeti csodája: a híres-neves Yellowstone park. Akkor nagy, hogy egy erdélyi vármegye kényelmesen beleférne.

Minden van ebben a parkban, ami szemcsájának ingere. Tündéri szép a vidéke. Fialtal vulkanikus közetéből több, mint 7000 melegeforrás buggyan ki és vagy 30 gejzír spricceli az ég felé forró nedvét. Buja növényzete pedig valóságos erdőt szőtt a hideg és meleg partok köré. Egyszóval valóságos paradicsom.

Amerika kormányai, nemzeti parkot csináltak ebből a szép panorámából és oda-hordták a növény és állatvilág valamennyi megfogható csodáját.

Mindenféle állat szaladgál a híres parkban. Bölények is. Egy kivételesen lévő héroszi fajta utolsó példányai. Egész csorda van belőlük. De jaj, esik a font, a dollár meg egyre kevesebb; nincs mit enni adni a világ utolsó bölényeinek.

A bankráta hullámszáma és az arany hisztériája háborút indított a bölények ellen is. És a föld őskorának egyetlen élő emlékei túléltek ugyan az idő vasfogat, tulélték a vadászokat is, de nem fogják tulélni a legrettenetesebb betegséget: a gazdasági válságot.

Két hete sincs annak, hogy csábító hirdetések jelentek meg az amerikai lapokban. Bárki kaphat a nemzeti parkból ingyen és bérmentve egy bölényt, ha kötelezi magát, hogy jól bánik vele, és nem használja fel mutogatási célokra.

Senkinek sem kell a bölény még ingyen sem. Ma, amikor a szegény ember még a kutyát is elzavarja magától kosztspórolás okából, kinek van kedve bölényt tartani háziállatként?

A Yellowstone-park igazgatója gondolt egy nagyot és merészet és ötven bölényt odaajándékozott a Vöröskeresztnek, hogy lápjálják a husából a munkanélkülieket. Ha már ugyis el kell psztuljanak a bölények, lakjanak legalább jól az éhes emberek.

Szebb temetője úgy sem lehet ezeknek a letűnt nemeknek, mint a munkanélküliek gyomra. Nem éltek hát hiába a Nemzeti Park bölényei, de jaj, mégis hiába halnak meg, mert sok az eszkimó és kevés a foka . . . Tízmillió munkanélküli hogyan és lakják jól legalább egy órácskára ötven akármilyen hatalmas bölényből?

A Hexner-pör

Colfescu ügyész négy és fél óras vádbezeje után azt hittük, hogy ezzel az ügy befejezést is nyert. Titokban reméltük ugyan, hogy lesz még valamelyes folytatása, de ezt a folytatást egészen másként képzeltük el. Azt képzeltük például — utólag belátju, elég naivan — hogy Colfescu urat föltöltés hatóságai felelősségre fogják vonni azokért a durva inzultusokért, amelyekben egy ittélő többmillió kisbűnséget részesített, véleményünk szerint teljesen indokolatlanul. Lehet valakinek bármilyen egyéni véleménye a magyarságról, de az ügyész bírói talárban mégsem lehet egy európai kultúrnp homlokára az erkölcsi inferioritás szegénybéltyegét sütni. Ez, mindentől eltekintve, impolitikus selekdedet is, különösen, ha figyelembe vesszük, hogy egy szomszédnépről van szó, mellyel Románia, hivatott vezetőinek ismételt kijelentései szerint, békében és barátságban akar élni.

Naiv optimizmusunkban ilyen folytatást vártunk annak a sajtópernek, amelyet Colfescu ügyész ur vádja alapján folytatott le a kolozsvári törvényszék Hexner Béla mérnök ellen izgatás címén. Egészen más folytatást kaptunk. A vád szerint Hexner mérnök azzal követte el az izgatást, hogy a népszámlálás alkalmával egy sajtócikkben arra hívta fel az erdélyi zsidókat, hogy magyaroknak vallják magukat annak idején mi perbeszálltunk ugyan ezzel az ujságcikkkel, de izgatásnak nyomát nem láttuk benne. Eppen ezért biztosra vet

Rendkívüli ülészsakra hívják össze a Népszövetségi tanácsot a kínai-japán konfliktus ügyében

A japán-kormány nem bír a saját militaristáival. A tokiói-kormány újabb demarsot nyujtott át Nankingban

Genf, október 10. A japán-kínai konfliktus elintézetlensége miatt keddre a népszövetségi tanácsot rendkívüli ülészsakra összehívták. Lerroux spanyol külügyminiszter a tanács elnöke újabb figyelmeztető felhívást közölt a konfliktusba került kormányokkal, melyben felszólítja Kínát és Japánt, hogy tartózkodjanak olyan eselekményektől, amelyek a helyzetet jobban elmérgesítenék. A tanácsülésre Genfbe várják Briandt és Lord Readinget is.

London, október 10. A japán kormány és a hadsereg vezetői között a konfliktus tovább éléződik. Az ellentétek már odáig fajultak, hogy a kor-

mány lemondásához vezethetnek. A kormány nem adot utasítást a legutóbbi mandzsuri hadműveletekre s különösen helyteleníti Kina-Csau repülőraj utján történt bombázását, amelyet a katonai klikk szintén teljesen egyéni iniciatívából hajtatott végre.

A tokiói kormány tegnap demarsot nyujtott át Nankingban, amelyben tiltakozik a japánellenes atrocitások és az árubojkott ellen.

Kínában kétségtelennek tartják hogy a japán militaristák szívesen látnák a konfliktusnak háboru utján való elintézését de a hadüzenet ódiúmat át akarják háritani Kínára.

Megalakult az új Brüning-kormány

A francia sajtó szerint az új kormány jobbfelé való eltolódást jelent. Hitler kihallgatáson volt Hindenburgnál

Berlin, október 10. Brüning megalakította kormányát. A kancellár megtartotta a külügyi tárcát is. Helyettes kancellár és pénzügyminiszter Dietrich, belügy- és hadügyminiszter Croener igazságügyminiszter Joel, gazdasági miniszter Warnbold, közlekedésügyi miniszter Treviranus, élelmezési miniszter, Schiele postaügyi miniszter Schaezel.

Az új birodalmi kormány ma délben letette az esküt. Október 13-án be fognak mutatkozni a birodalmi gyűlésen és meg fogja szerezni a kormányzáshoz szükséges parlamenti többséget.

A Reichstag valószínűleg csak 3-4 napig marad együtt s akkor az ülészsak bezárul.

Párizs, október 10. A francia sajtó az új Brüning kormány megalakulásával kapcsolatban azt hangoztatja, hogy az új kormány eltolódást jelent jobbfelé Ennek bizonyossága a lapok szerint az a körülmény is, hogy a had-

ügyminiszter irányítja egyuttal a belügyminiszteri tárcá ügyeit is.

Berlin, október 10. Hitler mai előnöki kihallgatása idejére nagy tömeg verődött össze a birodalmi előnöki palota előterében.

A jórészt nemzeti szocialistákból álló tömeg a gépkocsin előrobogó Hitler érkezősekor nagy éljenzésbe kezdett. A nemzeti szocialista vezér gyorsan elűnt az előnöki palotában s így további tüntetésre nem került sor.

Ha azt akarja,
hogy az UJ KELET,
az erdélyi zsidóság
egyetlen organuma,
zavartalanul teljesítse kötelességét
ÍL E S S E
pontosan előfizetését!

tük, hogy az ítélet felmentő lesz. Ezzel szemben a ma kihirdetett ítélet — legnagyobb meglepetésünkre — hat hónapi fogazással sújtotta Hexnert.

Rólunk el fogja hinni mindenki, hogy meglepetésünk, sőt megdöbbenésünk is őszinte és objektív. Hiszen mi sohasem azonosítottuk magunkat Hexner mérnökkel és az erdélyi zsidókat mindig a zsidóság számára reklámláltuk. De ugyanakkor nem vontuk kétségbe azt sem, hogy mindenkinek legegységesebb joga nemzeti hovatartozását meghatározni. Belső hit és meggyőződés dolga ez, amelyet történelmi és anthropológiai tények determinálnak ugyan, de nem döntenek el minden esetben. Ha tehát egy erdélyi zsidó magyarnak vallja magát és ennek a meggyőződésének a sajtó utján is kifejezést ad, úgy lehet állásfoglalását érzelmi, tudományos és politikai szempontból kritika tárgyává tenni,

de semmiesetre sem lehet büntetőjogi szankciókkal sújtani. Legalább is így hitük ezt eddig és ezt a hitünket nemcsak az általános jogi felfogás, de a román törvények is alátámasztották.

A kolozsvári törvényszék mai ítélete meg kéliene, hogy rendítsen ebben a hitünkben, ha nem volnánk meggyőződve róla, hogy fatális bírói tévedésről van szó, amelyet a felsőbb bírói fórumok bizonynyal korrigálni fognak. Hexner Béla esetében nem az egyén sérelmét látjuk, de úgy érezzük, hogy ez az ítélet mélyen belenyúl a lelkiismereti és sajtószabadság, valamint a szabad vélemény-nyilvánítás alkotmánybiztosította jogaiba. Ha Hexner vétett a cikkével valaki ellen, úgy csak a zsidóság ellen vétetett, de semmiesetre sem az állam és a törvények ellen. Ezért valószínű, hogy csupa tévedés diktálta az ítéletet és a tévedés jóvá lesz téve.

VILÁG TÜKRE

A dráguló bankráta

Az Angol Bank aranyfizetési kötelezettségének felfüggesztése nem mult el nyomtalanul a világ pénzpiaca fölött. Az angol font értéksökkenésének hatása szinte reflexszerűen azonnal jelentkezett mindazon európai és óceán-tuli államokban, amelyek fontban bonyalították le pénzügyi műveleteiket, valamint azoknál, amelyeknek valutái organikus kapcsolatban állottak a font sorsával. A legszembetűnőbb pénzügyi politikai eredmény az lett, hogy csaknem az összes államok kénytelenek voltak a bankrátát felemelni. Tíz nap leforgása alatt nem kevesebb, mint 12 állam emelte fel a leszámítolási illetéket — egyesek kétszer is. A bankráta színvonalának hullámszáma azonban ezzel korántsem ért véget. A mai táviratok például arról számolnak be, hogy maga a Banque de France is kénytelen volt a kamatlábat 2 százalékról 2 és fél százalékra felemelni. Ugyanezt az intézkedést foganatosították a washingtoni jegybank autonóm banktársai, a clewlandi Federal Reserve Bank (2 százalékról 2 és fél százalékra) és a bostoni Federal Reserve Bank (2 százalékról 3 százalékra). Az angol kézben levő arany kiözozlésének megállítása az északi államok valutáit sújtotta a legérzékenyebben. Eppen ezért az északi államok utánózták Anglia példáját: felfüggesztették az aranybevéltási kötelezettségét és felemelték a hivatalos bankrátát. Norvégia jegybankja előbb 5 százalékról 6 százalékra két nappal később 8 százalékra emelte fel a bankrátát. Svédország még július 30-án emelte a bankrátát 3 százalékról 4 százalékra, hogy szeptember 25-én 6, néhány nappal később pedig 8 százalékra növelje a visszleszámitolási hitel kamatlábat. Dánia szeptember 5-én 4 százalékra, szeptember 26-án pedig 6 százalékra emelt.

Am a bankrátaemelési hullám nem szoritkozott csupán az északi államokra. Így például Csehszlovákia jegybankja augusztus 5-én 4-ről 5 százalékra emelt, szeptember 22-én pedig újabb 2 és fél százalékkal 6 és fél százalékra drágította a bankrátát. Ezt az emelést egyenesen túlzottnak tartják Csehszlovákia mai gazdasági és pénzügyi helyzetéhez mérten. Az olasz jegybank követte a többi államok példáját és szeptember 28-án 5 és félről 7 százalékra emelte a visszleszámitolási kamatlábat. Hollandia, ez a tőkében annyira gazdag ország, ugyancsak kényszerült lemondani az egy százalékos visszleszámitolási kamatláb jelentős pénzügyi és gazdasági előnyeiről, 3 százalékra emelve fel a visszleszámitolási bankrátát. Ennek magyarázatát az adja meg, hogy a holland forint az utóbbi időben meggyengült s már megközelítette a gold pont színvonalát. A holland pénzügyi intézetknél levő külföldi betétek jelentős részét ugyanis visszszavonták, vagy más valutára, főleg pedig dollárra váltották át. A holland jegybank következesképpen az arany-stokk klasszikus védelmi eszközéhez nyult s felemelte a bankrátát. Ugyanezt tette Finnország is, amely amugy is elég magas visszleszámitolási kamatlábat október elsejével 7 és fél százalékra emelte fel. A rekordot az emelésben Görögország tartja. A görög jegy-

Hirdetések

ESITÉS

Bankoknak montirozás, tanoyozását és javítádó kiállitás. Somlyai Maniu.

Készítése, előrajzolás, tirozás, kézi és gépi, legszebben és legolkeztimunka szalonjána 16.

ndéglősök, cukrászok, almát, diót, geszte, detail mennyiségben állit a Berger cuk.

házhöz megyek. Özv ucca 10

Vegetárius Étterm, erdinand (Wesselény Szappan ucca felő egetárius ételek. Fi Nagyon olcsó árak.

חור וזוט אין פאסט, אונטערן אונטער צייט, זשאנאן

10—150 Hl, befogalok „Industrie 89” kérek.

konyha összkomfortos 90. Értekezhetni Str. n 4-92.

selyem és gyapjuból Decebal 13., (volt Rusó ajtó.

21. alatt uccai és ud, kiadó. Értekezni

na, fürdőszoba, mellé, ber elsejére, Deceba

nya mellék helyiségek, re. Mihai Viteazul 36.

vásárlásánál csak a ellátott árut kérje, ly külföldivel egyenlő ul ezüstáruvagy Cluj (Kornis ucca) Nr. 6

egyetemi hallgatók, leányotthonban Cluj, 9. Nyelv- és zeneokta, térsékelt díjak. Néme

n négyszobás modern, zobás konyhás laká, zhetni volt Szécheny, snál.

allgató, német, héber, kát adna szerény d, óban.

Szillagok szszakában

ellát és elbeszélés 60 lej

UJ KELET SZALYÁBAN

bank 9 százalékról egyetlen lendítéssel 12 százalékra emelte fel a visszlezámítolási kamatlábat. Ily módon a görög visszlezámítolási hitel ma a legdrágább az egész világon.

A pénzügyi lázas állapotára jellemző, hogy szeptember 20-tól október 10-ig a következő emelések történtek: Amsterdam 1-ről 3 százalékra, Athén 9-12 százalékra, Boston 2 és fél-3 százalékra, Kalkutta 7-8 százalékra, Clewland 2-2 és fél százalékra, Koppenhága 4 és fél-6 százalékra, London 4 és fél-6 százalékra, Milánó 5 és fél-7 százalékra, Osló 5-6 százalékra, Párizs 2-2 és fél százalékra, Prága 5-6 és fél százalékra, Szófia 8 és fél-9 és fél százalékra, Stokholm 4-8 százalékra.

A legújabb emelések után a bankráta világpiaci helyzete a következőképpen fest: Newyork 1 és fél, Zürich 2 és fél, Párizs 2 és fél, Brüsszel 2 és fél, Amszterdam 3, Koppenhága 6, London 6, Madrid 6 és fél, Prága 6 és fél, Buenos Aires 7, Lisszabon 7, Belgrád 7 és fél, Varsó 7 és fél, Berlin 8, Stockholm 8, Chille 8, Kalkutta 8, Szófia 9 és fél, Bécs 10 és Athén 12 százalék.

Ez a tabella igen érdekes megállapításokra ad alkalmat. Az államok két kategóriába oszlanak. Az elsőhöz azon öt állam tartozik, amelyeknek bankrátája nem haladja meg a 3 százalékot, (Newyork, Zürich, Párizs, Brüsszel és Amszterdam) a másik oldalon állanak azok az államok, amelyeknek hivatalos kamatlába meghaladja a 6 százalékot, vagyis vannak államok, amelyeknek sok aranyuk van s vannak olyanok, amelyeknek kevés, elenyészően kicsi az aranyfedezetük. Az első kategóriához tartozó öt boldog állam e pillanatban körülbelül 1300 milliárd lej értékű aranyostokk fölött rendelkezik, míg az egész világ aranykészlete körülbelül 2000 milliárd lejre értékelhető. Az összes többi államoknak nem jut tehát több, mint 700 milliárd lej értékű arany. Az arany az aranytalanság elosztódása az egyik fő forrása a mai nyugtalanságnak, amelynek rezgés-száma napról-napra növekszik s amelynek végét aligha lehet látni.

Egyes államok azért emelték fel a bankrátát hogy megvédjék fedezeti stókkjukat, mások pedig, mert felfüggeszthették a bankjegyek aranybevételek kötelezettségét. Azon államokban, amelyek az arany-etalont felfüggesztették, ma 6 és 8 százalék között mozog a bankráta. Nos, ezekben az államokban a pénz elértéktelenedése aránylag jóval nagyobb, mint a visszlezámítolási kamatláb felemelésének aránya. Ami egyet jelent azzal, hogy ezen államok-

ban a visszlezámítolási tárcá megjelentősen kicsi. A célt, tehát a hitelek megszorítását aligha fogják elérni. Viszont azon államokban, amelyek arany

stókkjuk védelmében emelték fel a bankrátát a hitel megdrágulása az illető gazdaságok újabb és kinos megterhelését jelenti.

Éjszakának idején kidobták a lakásukból 144 vizsnici zsidót

Popescu ur nem szeret villája mellett zsidókat látni, 144 zsidó világgá mehet

Bucuresti-Bukarest, október 10. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Vizsnic. Apró város Bukovina egyik eldugott zugában. Rabbidinasztrájáról híres városka, az égbenyúló havasok tövében. Az idők folyamán több száz zsidó család telepedett le Vizsnicen, chaszidok, törzsi könyvetbujó koldusok. Nagyrésztük a városka szélén épített baraktáborban lakott, jobban mondva tengette életét.

144 zsidó lélek várta ezekben a falvakban remegve, dideregve a könyörtelen telet. És mégis fedél alatt s a széltől — ha nem is egészen — de valamennyire mégis védett helyen.

A 144 szerencsétlen zsidó azonban még ezekben a barakokban sem hajthatta le nyugodtan a fejét. Zsidó sorsuk innen is vándorbotot kényszerített a kezükbe. És a tegnapi nappal 144 új Ahasvérus vette kezébe ezt a vándorbotot, hogy elinduljon a zsidó sors görögnyos útján.

Popescu ur nem tűri a zsidók közelségét

A szerencsétleneket már hetek óta zaklatják a községi és megyei hatóságok. Úgyanis a barakok közelében egy Popescu nevű községi tanácsosnak villája van, amelynek értékét szeretné növelni azáltal, hogy a barakokból kiköltöztessék a szegény, nyomorgó zsidókat. Popescu urnak a kívánságát az elmúlt éjszaka teljesítette a vizsnicai csendőrség. Éjnek idején verték fel álmukból a szerencsétleneket. Azokat, akik szép szerével nem mentek, erőszakkal tuszolták ki tűzhelyükről.

Percek alatt párnák, ruhadarabok, rozoga öreg butorok repültek az utcára. S ha beteg volt a barakban, azokat sem kímélték. Ágyastól tették ki a szabadba.

A vizsnici éjszakában

Leirhatatlan elkeseredés fogta el a lelkeket. Asszonyok, gyermekek jajgatása a csendőrök durva szítkaí töltötték meg az éjszakát.

Egy óra sem telt bele és a csendőrök teljesítették a parancsot.

Chirescu megyei prefektus higiénikus okokra támaszkodva elfogadta a község kiköltöztetési javaslatát. Azon-

ban azt elfelejtette, hogy ilyen körülmények között más lakásról gondoskodják a 144 román állampolgársággal rendelkező zsidó számára.

Ha beáll a tél

Néhány hét s beáll a tél. A 144 vizsnici zsidó éhezve, fáva, ruhátlanul a szabad ég alatt várja, hogy vissza-

Zsidó báró fiából — kozák-generális

A művészajlamu báró fiu a „vad divízió“ élére állt s később a szovjet kivégeztette

London, október 10. Európa különböző államaiban élő orosz emigránsok lapjai állandóan részleteket közölnek egy Dimitrij Günsberg nevű kozák-generális tragikus és rejtélyes haláláról.

Günsberg Dumitru egy orosz-zsidó emberbarátnak volt a fia. Az apjának báró Horatz Günsbergnek a nevét nagy vgyonán kívül azért emlegették a háboru előtti Oroszországban, mert egyike volt a legnagyobb emberbarátoknak, aki a héber és a zsidó irodalmat és tudományt egyforma bőkezűséggel támogatta. A fiatal Dimitrij atyja házában kitünő nevelésben részesült. Korán feltámadtak művészajlamai és mint festőnek szép sikerei voltak. Azonkívül nagy előszeretettel gyűjtötte az antik és történelmi emlékeket. Vagyona lehetővé tette, hogy szenvedélyének áldozzon és pétervári lakása muzeális értékű látványosságokkal volt tele. Pétervár legelőkelőbb negyedében levő lakásában maga a fiatal báró csak két szobát lakott, a lakás többi része muzeumi célokra szolgált. Többször beutazta Európát és Keletet, hogy muzeumát gazdagítsa és az antikvitás kereskedők között általánosan ismert neve volt mint kiváló műgyűjtőnek. Az ifjú báró a színházak is nagy kedvelője volt. Amikor a nemrégiben meghalt kiváló orosz rendező: Djahilev a háboru előtt anyagi okok miatt kénytelen volt híres balett-társaságát felosztatni, Günsberg báró volt az aki nagy anyagi áldozatokkal megvásárolta a társulatot, a kosztümöket és a színpadi dekorációkat beszerelte és szubvencionálta a társulat mű-

A legtöbb fertőzés kapuja a száj és a torok.
Az EGGER-féle
EGGOMINT
kellemes cukorka formájában fertőtleníti a száját s így megvédi a hüléstől és a torokfertőzéstől. Az EGGOMINT igen hatásos szer, hogy GYERMEKEINKET megvédjük veszélyes fertőző betegségektől. Minden gyógyszerárban és drogueriában kapható.

engedjék a barakokba amelyeknek bezárt bejáratai előtt szuronyos csendőrök állanak.

A vizsnici delegációnak, amely felkereste a belügyminisztert, megígérték hogy az ügyet megvizsgálják...

(h. e.)

ködését. A háboru kitörésekor Günsberg báró felvette az oroszabban hangzó Goraesievics nevet és mint önkéntes belépett az orosz hadseregbe. Egzaltált természete arra bírta rá, hogy az ugynevezett vad divízióba való beosztását kérte. Ez a divízió a félvad természetű kaukázusi törzsekből rekrutálódott és a háboru alatt rengeteg sok vérontást vitt véghez. A Kerenszki forradalom idején a vad divízió Kornilov generális vezetésével Kerenszki ellen Pétervárra vonult fel. A divízióban a zsidó báró annyit hűstetett vitt véghez, hogy ismételtén és ismételtén magas kitüntetésekkel kapott és közvetlenül a bolsevik forradalom kitörése előtt ő lett a vad divízió parancsnoka.

A bolsevik uralom elején a vad divízió hű maradt a cárhoz, később azonban csatlakozott a bolsevistákhoz és a ellenforradalmi csapatok ellen küzdött. Günsberg báró azonban tovább is bolsevik ellenes propagandát igyekezett a divízió tagjai között kifejtenni azonban elárulták és a szovjet funkcionáriusok kezére adták. A kalandor életű bárót ezért rettenetesen megkínnozták azután kivégezték. Hogy hogyan eltemetve, még ma sem tudják a halálának körülményeit egyébként a homály földi s ezt akarja most az orosz emigráns sajtó mindenáron tisztázni.

— Megoperálták gróf Bethlen István Budapestről jelentik: Gróf Bethlen István volt magyar miniszterelnököt Adam professzor tegnap aranyérbántalmak miatt megoperálta. A műtétet altatás nélkül végezték. Álapota az operáció után jó s ez hét mulva a sanatóriumot el is hagyhat.

— Nyolchuru hegedűt talált fel egy asztalos mester. Komáromból jelentik: Bencsik Béla udvardi asztalosmester nyolchuros hegedűt és nyolchuros gordonkát talált föl. Sohasem tanult hegedűkészítést mindent a maga erejéből kellett előállítani a hatgyermekes családapának. pénzt nagynehezen kuporgatta össze, sikerült neki egy egész zenekarra a hangszert elkészíteni. Ettől várja sok jobbrafordulását. Ahogy hire ment a csodálatos hegedű feltalálásának, többen ajánlottak pénzt Bencsik Bélának, hogy kísérleteit folytathassa. A „csodahangszert“ bemutatója Komáromban és Érsekújváron lesz, ahol a zeneértők kíváncsian várják mit tud produkálni az udvardi mester.

A rossz püspöki
Ma dia

Mig a
óra 28

Cluj-Kolozsva let tudósítójá rejtély minden őrség előtt és mozó osztály országra kiter Csütörtökön valóban euró derítik a bünygilkos szemé este félkilenc értesítések a ken a hajnali őrség két leg Bukarestben mert feltétele Minden me talán erején utóbbi évek l rántotta le a den erőfeszíté a gyilkos ker mesterien meg

Szombaton Drághiciu Au juk a jelentés a telefonjelen tiszték kerg Egyensapkás törtökön este vonat másodo Vulpeanut. De falváról érkez látták állítolá ban Drághiciu galommal adja Berreg a te központja je Kolozsvárt.

— Halló, R gató...

Pár perenyi tanós káromk gyot koppan

— Vulpeanu püspökinél

A hír végé rendőri szer előtt. A telef az igazgató peanu szökésé — Halló, hã kon este félki váradra is, B Ujabb m majd megism káromkodás.

— A távira zett Biharpus Drághiciu i rohan Hatieg természetesen rendőrigazgat — Halott állomásán nin határrendőrsé deletet tovább róla?!

Rövid és cs zolásául anna szimatu rendő tin Vulpeanu Drághiciu A zódik a rendő hogy az irodát dot. De pár p ganu rendőri nines a legró

— Az embe jel minden em loholja magát

IMPOTENCIÁT
RÁDIUM BESUGÁRZÁS GYÓGYÍTÁ
RÁDIUM-ULTRA
Egyetlen száraz rádium-borogatóval úgy férfiaknál mint nőknél teljesen gyógyítja
RÁDIUM-ULTRA-REGENERÁTOR
altal, evtizedekre szóló hatással. Ártalmatlan külső kezelés. Kérjen ingyen felvilágosító árjegyzéket.
Vezérképviselő: „DIONEES“
Bucuresti U - B-dul Cuza, Stradela 1-a No. 10

ZEPHIR
Tel
10 fával fűt egy 24 kg. szobát órán át
Árjegyzéket díjtalanul küld:
Szántó Dezső és Fia ORADEA
Helyi képviselő: B ARZEL vas-üzlet Cluj, Stéchenyi-tér

ÁTMENETI KABÁT . . . . . Lei 1700 és feljebb
RAGLAN Ia FLAUSCH . . . . . Lei 3000 és feljebb
M. NEUMANN RUHAÁRUHÁZ CLUJ, PIATA UNIREI 14.

A rossz távirószolgálat átsegítette Augustin Vulpeanut a Bihar-püspöki határállomáson

Magyarországra szökött a besztercei diák homoszekszuális gyilkosa

Este fél kilenctől reggel hélig érkezett meg a kolozsvári rendőrség távirata Biharpüspökre és ezalatt a gyilkos állépte a határt. De előbb karanfogva sétált az állomási rendőrség főnökével...

Mig a rendőrségi bizottság Apahidán nyomozott, a tettes 7 óra 28 perckor felszállott a nemzetközi gyorsra

Cluj-Kolozsvár, október 10. (Az Uj Kelet tudósítójától). Rövid öt óra alatt a reptély minden szála kibogozva áll a rendőrség előtt és a kolozsvári kvestura nyomozó osztályánál összpontosul az egész országra kiterjedő nyomozás komplexuma. Csütörtökön délután háromtól nyolcig valóban európai nivóju nyomozással kidertik a büntetett és megállapítják a gyilkos személyazonosságát. Csütörtökön este félkilenckor már kimentek a távirati értesítések a határállomásokhoz. Pénteken a hajnali órákban a kolozsvári rendőrség két legrátermettebb detektívje már Bukarestben keresi Augustin Vulpeanut, mert feltételezhető, hogy odaszökött... Minden megtörtént tehát, a rendőrség talán erején felüli teljesítménnyel az utóbbi évek legborzalmasabb büntetéről rántotta le a leplet. És a rendőrség minden erőfeszítése hiábavalónak bizonyult: a gyilkos keresztülzszakította a körülötte mesterien megszőtt hálót és elmenekült...

Jelentések özöne Drăghiciu Aurel irodájában

Szombaton délelőtt féltizenkettőkor Drăghiciu Aurel igazgató irodájában várjuk a jelentéseket. Percenként futnak be a telefonjelentések, detektívek, rendőrtisztek kergetik egymást az irodában. Egyensapkás diák jön, Csucsán látta csütörtökön este a Várad felé haladó gyorsvonat másodosztályu fülkéjéből kihajolni Vulpeanut. Detektív rohan be, Ermiályfalvaról érkező jelentést továbbít, ott is látták állítólag Vulpeanut. A teljes kőszban Drăghiciu Aurel rendíthetetlen nyugalommal adja az utasításokat... Berreg a telefon. A rendőrség telefonközpontja jelenti, hogy Várad keresi Kolozsvárt.

A gyilkos átszökött a határon!

Halló, Radovics? Itt Drăghiciu igazgató... Pár pernyi csend, aztán rövid és csattanós káromkodás. A telefonkagyló nagyot koppan az íróasztalon:

Vulpeanu csütörtökön éjjel Biharpüspökinél átszökött Magyarországra.

A hír végigfut az épületen, az egész rendőri személyzet itt tolong az iroda előtt. A telefonkagyló közben már ismét az igazgató fülén közli Augustin Vulpeanu szökésének történetét.

Halló, hát hogyan történt? Csütörtökön este félkilenckor távi rat ment Nagyváradra is, Biharpüspökre is...

Ujabb pár pernyi izgatott csönd, majd megismétlődik a rövid és csattanós káromkodás...

Biharpüspökinek nincs telefonja

A távirat csak pénteken reggel érkezett Biharpüspökre...

Drăghiciu ismét lecsapja a kagylót és rohan Hatieganu rendőrkezeshez. Mi természetesen utána... A magából kikelt rendőrigazgató az ötödik cigarettát szívja.

Halott már illet? Biharpüspöki állomásán nincs telefon! A legfontosabb határrendőrséghez nem lehet sürgős rendeletet továbbítani!... Hát tehetek én róla?!

Rövid és csattanós káromkodás... Igazolással annak, hogy Erdély legbiztosabb szímatu rendőre valóban nem tehet Augustin Vulpeanu szökéséről...

Drăghiciu Aurel jelentése sokáig elhúzódik a rendőrkezesornál. Ertesülünk, hogy az irodából újra felhívták Nagyváradot. De pár perc múlva ott állunk Hatieganu rendőrkezes előtt. Erthetően nincs a legrőzsásabb hangulatban.

A tettes karanfogja az állomási rendőrtisztet

Az ember dolgozik, két napon és éjjel minden emberünk a végkimerülésig kihajolja magát és közben a tettes elmenekült...

kül mert a posta nem továbbítja a táviratot...

Ki tehet róla, hogy Biharpüspökin nincs telefon! Es az állomás rendőrfőnöke karanfogva sétál vele a perronon! Ez új, erről még nem tudunk.

Igen, igen... Vulpeanu tizenkét óra előtt érkezett Biharpüspökre a budapesti gyorsal. Kiszállt az állomáson, ahol a rendőrség főnöke, Cupsa komisár, besztercei ember és jól ismeri Vulpeanut... Üdvözik egymást, beszélgetnek hazai dolgokról, karanfogva... Most jelentette a nagyváradi rendőrség...

Az első hibát Apahidán követték el

Az első hibát az apahidai csendőrség követte el. Reggel hétkor megtalálták a holtestet és kiviszik a partra, mellé állítanak egy csendőrt és rágyujtanak egy szivarra... Délután fél háromig Kolozsváron senki nem tudja, hogy Apahidán

A gyilkos táncsnár menekülésének izgalmas filmje

Szerdán este 9-kor még együtt van az áldozattal Besztercén. Fél négykor ledobja a holtestet az apahidai hidról. Fél ötkor Kolozsváron van és reggel hat órakor a gyilkosság utáni bizonyodás révületében bekövetkezik a minden gyilkosnál törvény szerűen megismétlődő vágy: visszatérni a gyilkosság színhelyére... Fél hétkor Apahidán van, merően bámulja a vizet, majd menekül tette elől, vissza Kolozsvárra...

Ezután így idézzük vissza Hatieganu Simon rendőrkezesrel a szöveget:

Vulpeanu végignézte az apahidai nyomozást?

Itt megállunk, ezek tények, ami ezután jön, az más következtetés:

Nem lehet tudni, hová utazott. Nagy a gyanu, hogy újra visszatért Apahidára. Itt meggyőződött róla, hogy menekülnie kell, mert felfedezték a gyilkosságot. Ez történt féltizkor délelőtt... Lehet, hogy Apahidán végignézte a csendőri nyomozást és megkínálta a csendőrt cigarettával...

Innen elvész a nyom. Nem tudni, hol töltötte a délelőt Vulpeanu. De délután négykor már ismét Kolozsváron van és mig a rendőri bizottság a helyszínen nyomoz, egyik ismerőse üdvözi a primaria előtt. Sétál a Főtéren, gyönyörködik a kolozsvári férfiakban, majd kihajt a vasúthoz...

Kolozsvártól Bukarestig

Este hét óra huszonnyolc perckor indul Kolozsvárról a nemzetközi gyors. Vulpeanu zsebében a besztercei rendőrség utlevele.

Valamivel nyolc óra előtt Croitoru Octavian besztercei származású másodosztályos joghallgató látja kihajolni a gyors ablakán...

Tizenegykor Nagyváradon van, tizen-

holti találtak. Ott ülnek az áldozat mellett és nem csinálnak semmit. Végre aztán nem akarják, hogy megbűdösödjék a holtest és értesítik az ügyészséget... Ezután következett a rendőrség. Három óra után kiment az első bizottság, felvették a helyszíni adatokat és egy óra múlva kezünkben voltak az összes szájak. Félkilencig már megtaláltuk mind a két autót, megállapítottuk a gyilkos személyazonosságát, pontos személyleírását, előkerestük a fényképét, egyszóval pontosan elvégeztünk mindent... Ha Apahidáról azonnal jelentés érkezik, minden adatunk már délben megvan és akkor a gyilkos nem menekülhet. De még így is kézre kellett volna keríteni. Félkilencig tizenkettőig nem kézbe kerültek a gyilkos táviratát Kolozsvárról Biharpüspökre. A vonat ott van öt óra alatt és a távirat este fél kilenctől másnap reggelig megy, míg odaérkezik... Most már nincsen mit tenni, rekonstruálni kell Augustin Vulpeanu menekülésének idegzítő történetét.

Hét órakor érkezik vissza Kolozsvárra, itt leszáll a Siketnémák intézeténél... Bemegy egyik rokonához, de egy félóra múlva távozik...

Közben Apahidán megtalálják a holtestet és mellé állítanak egy őrt...

A gyilkos elhagyja a siketnémák intézetének épületét és valahol bizonyára megreggelizik. Kilenc órakor egyik ismerőse vel találkozik az állomáson, akivel beszélget. Felül a Bukarest felé induló Rapidra...

kettőkor Biharpüspökin...

Közben a kolozsvári postán pihennek a rendőrség táviratai...

Cupsa komiszárral diskurál a biharpüspöki állomáson, majd miután minden rendben van, tovább utazik Budapest felé.

Többször járt már Bécsben... Tökéletesen beszél németül... Valószínűleg Bécsnek vette útját...

Igy pereg le előttünk Augustin Vulpeanu szükésének filmje. Ezután már a szokványos újságírói kérdések következnek:

Következik a diplomáciai eljárás

Ertesítették a budapesti rendőrséget?

Természetesen azonnal. Nagyváradról telefonon ment értesítés... Mi most beszélünk Béccsel...

Ezért kellett az előszobában annyit várakozni...

Még ma intézkedem, hogy a kiadati eljárást megindítsák...

Konkluzióképpen: a romániai postaszolgálat átszökött a biharpüspöki határon Augustin Vulpeanut. Greabu Macedon Flaviu 17 éves kiskorú homoszekszuális gyilkosát.

Egy bomlott idegzetű ember bolyongásai Erdély városain keresztül

Most már három ország rendőrsége körözi az elegáns fiatalembert, a harmincnyéves, szőke, izmostestű, középtermetű táncsnárt... Ember, aki a kiközösítettek közül való és a gyilkosság borzalmas tudatával menekül az emberek és önmaga elől. Rendőrségi adatokból, ismerőseinek vallomásaiból megkíséréljük megörögzíteni ezt a portrét, az enervált emberét, akit mindennél rettenetesebb szenvedélye őrít el a szász nyárspolgárok városából vidékre, mindenüvé, ahol gyenge idegű fiatal gyermekekre bukkanhat... Besztercén mindenki ismeri, mindenki tudja, hogy kicsoda, mindenki diák menekül

előle.

Négy besztercei egyetemi hallgató szobájában ülünk és jegyezzük az adatokat Augustin Vulpeanu figurájához... A diákok: Croitor Octavian, aki Csucsán látta a vonatból kihajolva a táncsnárt... Ionel Petrinjel, akinek már többször tett ajánlatot... Bărsan Adrian, akinek bátyjával jóbarátságban élt, míg vele is összevesszett... Andresel Ioan, ugyancsak besztercei diák és ő is tud róla részleteket.

Ott él a családja is Besztercén... Mindenki utálja... Mindenki irtózik tőle... A nővérenek üzlete van, de az is az Augustin nevén megy... A nővére-

Olcó Balzac és Dickens könyvek

Balsac: Kispolgárok I-IV. kötet 135 l
Balsac: Goriot apó I-II. kötet 70 l
Dickens: Pickwick Klub I-IV. kötet 130 l
Dickens: Odon ritkaságok boltja I-II. kötet 77 l
Dickens: Nagy várakozások I-II. kötet 793 oldal 300 l

Az Atheneum olcso könyvei

Földi Mihály: Hamlet királykisasszony 264 oldal 51 l
Mereskovszki: Örök utitársak 448 oldal 102 l
Pirandello: Forog a film 220 oldal 68 l
Pourtales: Liszt Ferenc élete 248 oldal 68 l
Sztinyai Zoltán: Aranykarika kötet 84 l
Sztinyai Zoltán Aranykarika (füzve) 54 l
Sinclair Lewis: Wrenn urunk füzve 54 l
Sinclair Lewis: Wrenn urunk kötet 84 l
Julien Green: Adrienne füzve 54 l
Julien Green: Adrienne kötet 84 l

Kaphatók az

az UJ KELET könyvosztályában az összeg és portóköltés előzetes beklítése mellett (bélyegben is), vagy utánvétellel.

nek gyermeke van, azt hiszem egyszer férjnél volt. Hat évvel ezelőtt kerültek oda Szamosújvárról. Hihetetlenül jellemtelen ember...

Ezzel kezdődik a jellemrajz: jellemtelen ember...

Mindig elegánsan öltözködött, most elsőrangú szövetből készült trenckót viselt. Böven volt pénze...

Mindig azt hitte, hogy követi valaki...

150 ezer leje volt a bankban — mondja az egyik.

Csak 120 ezer — hangzotatja a másik.

Mindegy, de volt pénze a bankban. Azelőtt Bécsben az Operában táncmester. Nem intelligens, de nagy rutinja van az emberek közötti érintkezésben. Félművelt, külsejében benne van az egész élete. Rettenetes idegesség és hisztéria élt benne. Ment az uccán, majd idegesen összerázkodott és hátranézett... Mindig azt hitte, követi valaki... Greabuékkel volt jó viszonyban. Sokszor ment oda egy pitefőnnel a hóna alatt és órákig időzött náluk...

Egy évvel ezelőtt...

A másik új adatokkal szolgál: Egy évvel ezelőtt az Opera megnyitására elmentek Kolozsvárra. A Viktória szállóban laktak.

A harmadik:

Mindig mondtam Flaviunak, hogy hagyja ott, de ő azt mondta, nincs semmi dolga vele... Na és most...

Rendkívül sokat utazott. Olykor a határig ment el. Mindenütt voltak fiatal emberek... Ritkán volt otthon és akkor mindig Greabu Flaviuval autózott...

Ajándékokkal megrakodva

Minden évben kétszer is kiment külföldre. Onnan nyakkendővel és egyéb apróságokkal megrakodva jött haza. Fiatal gyermekeknek adta oda. Az érettségi ideje alatt a liceum kapujában protekciót ígért a diákoknak és megmutatta a nyakkendőt...

Volt egy titkára. Magas, barna, jólöltözött... Az az ember nagyon féltékeny volt rá... Aztán nem láttuk többet a titkárt, valahová elutazott...

Mindenre képes volt

Minden héten máshol látták... Táncolonokat rendezett és ott is botrányokat iszcenált.

Az egyik:

Hihetetlenül ingerlékeny volt. Verekedett a kávéházban, az uccán... Ha megharagították, mindenre képes volt...

Ime: így alakul ki ismerőseinek előadásából Augustin Vulpeanu élete. Rohanás városról-városra, azzal az érzéssel, hogy figyelni valaki... Ingerlékenység, hisztéria és jellemtelenség...

Nem sok kellett ahhoz, hogy ez a bomlott idegzetű, szerencsétlen pária egy pillanatban előrántsa revolverét és megölje vele a tizenhétéves, szerencsétlen kiskidát... Barzilay István

fertőzés kapuja és a torok. GER-féle

OMINT

orka formájában zájat s így megvéd a torokfertőzéstől. T igen hatásos szer, KEKEINKET megves fertőző betegden gyógyszerárqueriában kapható.

okba amelyeknek be- lőti szuronyos esend-

egációnak, amely fel- miniszttert, megigér- t megvizsgálják...

(h. e.)

kozák-

re állt s később

resekör Günsberg bá- oroszosabban hangzó et és mint önkéntes be- hadseregbe. Egzaltált birta rá, hogy az divízióba való beosz- a divízió a félvad és zedhető kaukázusi tör- dött és a háboru alatt ontást vitt véghez. A adalom idején a vad generális vezetése ellen Pétervárra yo- zióban a zsidó báró vitt véghez, hogy ism- ten magas kitiüntetés- özvetlenül a bolsevik rése előtt ő lett a vad noka.

alom elején a vad d- a cürhöz, később azo- a bolsevistákhoz és a csapatok ellen kü- báró azonban továb- nes propagandát igy- tagjai között kifejté- ik és a szovjet funk- re adták. A kalandos t rettenetesen megk- ivégezték. Hogy ho- még ma sem tudják és ményeit egyébként t akarja most az orosz mindenáron tisztázn-

k gróf Bethlen Istvánt ik: Gróf Bethlen István szterelnékök Adám pranyerbántalmak mia- ütétet altatás réklü vé operáció után jó s es- tóriomot el is hagyhat-

gedüt talált fel egy as- náromból jelentik: Be- asztalosmester nyolch- volchuros gondonkat t- tanult hegedűkészítést erejéből kellett előáll- tekes családapának. en kuporgatta össze a egész zenekarra val- teni. Ettől várja sors- Ahogy hire ment a es- találásának, többen aj- encsik Bélának, hogy k- assa. A „csodahangsz- romban és Érsekújváro- értők kíváncsian várják- ni az udvardi mester.

eljebb

eljebb

A rossz távirószolgálat átsegítette Augustin Vulpeanut a Bihar-püspöki határállomáson

Magyarországra szökött a besztercei diák homoszekszuális gyilkosa

Este fél kilenctől reggel hélig érkezett meg a kolozsvári rendőrség távirata Biharpüspökre és ezalatt a gyilkos átlépte a határt. De előbb karónfogva sétált az állomási rendőrség főnökével...

Mig a rendőrségi bizottság Apahidán nyomozott, a tettes 7 óra 28 perckor felszállott a nemzetközi gyorsra

Cluj-Kolozsvár, október 10. (Az Uj Kelet tudósítójától). Rövid öt óra alatt a reptély minden szála kibogozva áll a rendőrség előtt és a kolozsvári kvesztura nyomozó osztályánál összpontosul az egész országra kiterjedő nyomozás komplexuma. Csütörtökön délután háromtól nyolcig valóban európai nivóju nyomozással kiderítik a bűntettet és megállapítják a gyilkos személyazonosságát. Csütörtökön este félkilencor már kimentek a távirati értesítések a határállomásokhoz. Pénteken a hajnali órákban a kolozsvári rendőrség két legrátermettebb detektívje már Bukarestben keresi Augustin Vulpeanut, mert feltételezhető, hogy odaszökött... Minden megtörtént tehát, a rendőrség talán erején felüli teljesítménnyel az utóbbi évek legborzalmasabb bűntettéről rántotta le a leplet. És a rendőrség minden erőfeszítése hiábavalónak bizonyult: a gyilkos keresztlőszakította a körülötte mesterien megszökött halót és elmenekült...

Jelentések özöne Drághiciu Aurel irodájában

Szombaton délelőtt fél tizenkettőkor Drághiciu Aurel igazgató irodájában várjuk a jelentéseket. Percenként futnak be a telefonjelentések, detektívek, rendőrtisztek kergetik egymást az irodában. Egysapkás diák jön, Csucsán látta csütörtökön este a Várad felé haladó gyorsvonat másodosztályú fülkéjéből kihajolni Vulpeanut. Detektív rohan be, Érmihályfalváról érkező jelentést továbbít, ott is látták állítólag Vulpeanut. A teljes káoszban Drághiciu Aurel rendíthetetlen nyugalommal adja az utasításokat... Berreg a telefon. A rendőrség telefonközpontja jelenti, hogy Várad keresi Kolozsvárt.

A gyilkos átszökött a határon!

Halló, Radovics? Itt Drághiciu igazgató... Pár percnyi csend, aztán rövid és csattanós káromkodás. A telefonkagyló nagyot koppan az íróasztalon... Vulpeanu csütörtökön éjjel Biharpüspökinnél átszökött Magyarországra.

A hír végigfut az épületen, az egész rendőri személyzet itt tolong az iroda előtt. A telefonkagyló közben már ismét az igazgató fülén közli Augustin Vulpeanu szökésének történetét... Halló, hát hogyan történt? Csütörtökön este félkilencor távi rat ment Nagyváradra is, Biharpüspökre is... Ujabb pár percnyi izgatott csend, majd megismétlődik a rövid és csattanós káromkodás...

Biharpüspökinek nincs telefonja

A távirat csak pénteken reggel érkezett Biharpüspökre... Drághiciu ismét lecsapja a kagylót és rohan Hatieganu rendőrkvesztorhoz. Mi természetesen utána... A magából kikelt rendőrigazgató az ötödik cigarettát szívja... Halott már ilyet? Biharpüspöki állomáson nincs telefon! A legfontosabb határrendőrséghez nem lehet sürgős rendeletet továbbítani!... Hát tehetek én róla?!

Rövid és csattanós káromkodás... Igazolását annak, hogy Erdély legbiztosabb szimatu rendőre valóban nem tehet Augustin Vulpeanu szökéséről... Drághiciu Aurel jelentése sokáig elhúzódik a rendőrkvesztornál. Ertesülünk, hogy az irodából újra felhívták Nagyváradot. De pár perc múlva ott állunk Hatieganu rendőrkvesztor előtt. Érthetően nincs a legrozsásabb hangulatban.

A tettes karónfogja az állomási rendőrtisztet

Az ember dolgozik, két napon és éjjel minden emberünk a végkimerülésig kiloholja magát és közben a tettes elmenekült mert a posta nem továbbítja a táviratot... Ki tehet róla, hogy Biharpüspökinnél nincs telefon! Es az állomási rendőrfőnöke karónfogva sétál vele a perronon! Ez új, erről még nem tudunk.

Igen, igen... Vulpeanu tizenkét óra előtt érkezett Biharpüspökre a budapesti gyorsal. Kiszállt az állomáson, ahol a rendőrség főnöke, Cupsa komisár, besztercei ember és jól ismeri Vulpeanut... Üdvözlök egymást, beszélgetnek hazai dolgokról, karónfogva... Most jelentette a nagyváradai rendőrség... Az első hibát Apahidán követték el... Az első hibát a apahidai csendőrség követte el. Reggel hétkor megtalálták a holttestet és kiviszik a partra, mellé állítanak egy csendőrt és rágyujtanak egy szivarra... Délután fél háromig Kolozsváron senki nem tudja, hogy Apahidán

A gyilkos tánctanár menekülésének izgalmas filmje

Szerdán este 9-kor még együtt van az áldozattal Besztercen. Fél négykor ledobja a holttestet az apahidai hidról. Fél ötkor Kolozsváron van és reggel hat órakor a gyilkosság utáni iszonyodás révületében bekövetkezik a minden gyilkosnál törvény szerűen megismétlődő vágy: visszatérni a gyilkosság színhelyére... Fél hétkor Apahidán van, merően bámulja a vizet, majd menekül tette elől, vissza Kolozsvárra... Ezután így idézzük vissza Hatieganu Simon rendőrkvesztorral a szökést:

Vulpeanu végignézte az apahidai nyomozást?

Itt megállunk, ezek tények, ami ezután jön, az más következtetés: Nem lehet tudni, hová utazott. Nagy a gyanu, hogy újra visszatért Apahidára Itt meggyőződött róla, hogy menekülnie kell, mert felfedezték a gyilkosságát. Ez történt féltkor délelőtt... Lehet, hogy Apahidán végignézte a csendőrt cigarettával... Innen elvész a nyom. Nem tudni, hol töltötte a délelőttöt Vulpeanu... De délután négykor már ismét Kolozsváron van és mig a rendőri bizottság a helyszínen nyomoz, egyik ismerőse üdvözi a primaria előtt. Sétál a Főtéren, gyönyörködik a kolozsvári férfiakban, majd kihajt a vasúthoz... Kolozsvártól Bukarestig... Este hét óra huszonnyolc perckor indul Kolozsvárról a nemzetközi gyors. Vulpeanu zsebében a besztercei rendőrség utlevele... Valamivel nyolc óra előtt Croitoru Octavian besztercei származású másodosztályú joghallgató látja kihajolni a gyors ablakán... Tizenegykor Nagyváradon van, tizen-

Egy bomlott idegzetű ember bolyongásai Erdély városain keresztül

Most már három ország rendőrsége közöri az elegáns fiatalembert, a harminc-négyéves, szőke, izmostestű, középtermetű tánctanárt... Ember, aki a kiközösítettek közül való és a gyilkosság borzalmas tudatával menekül az emberek és önmaga előtt. Rendőrségi adatokból, ismerőseinek vallomásaiból megismerjük megfigyeltünk ezt a portré, az enervált emberét, akét mindennél rettenetesebb szivarvédője üz el a szász nyárspolgárok városából vidékre, mindenüvé, ahol gyanú idegű fiatal gyermekekre bukkanhat... Besztercen mindenki ismeri, mindenki tudja, hogy kicsoda, minden diák menekül

holttestet találtak. Ott ülnek az áldozat mellett és nem csinálnak semmit. Végre aztán nem akarják, hogy megbűdösödjék a holttest és értesítik az ügyészséget... Ezután következett a rendőrség. Három óra után kiment az első bizottság, felvették a helyszíni adatokat és egy óra múlva kezünkben voltak az összes szájak. Félkilencig már megtaláltuk mind a két autót, megállapítottuk a gyilkos személyazonosságát, pontos személyleírását, előkerestük a fényképét, egyszóval pontosan elvégeztünk mindent... Ha Apahidáról azonnal jelentés érkezik, minden adatunk már délben megvan és akkor a gyilkos nem menekülhet. De még így is kére kellett volna keríteni. Félkilencőtől tizenkettőig nem kézbesítettek egy táviratot Kolozsvárról Biharpüspökibe. A vonat ott van öt óra alatt és a távirat este fél kilenctől másnap reggelig megy, míg odaérkezik... Most már nincsen mit tenni, rekonstruálni kell Augustin Vulpeanu menekülésének idegizgató történetét.

Hét órakor érkezik vissza Kolozsvárra, itt leszáll a Siketnémák intézeténél... Bemegy egyik rokonához, de egy félóra múlva távozik... Közben Apahidán megtalálják a holttestet és mellé állítanak egy őrt... A gyilkos elhagyja a siketnémák intézetének épületét és valahol bizonyára megreggelizik. Kilenc órakor egyik ismerőse vel találkozik az állomáson, akivel beszélget. Felül a Bukarest felé induló Rapidra...

Közben a kolozsvári postán pihennek a rendőrség táviratai... Cupsa komiszárral diskurál a biharpüspöki állomáson, majd miután minden rendben van, tovább utazik Budapest felé... Többször járt már Bécsben... Tökéletesen beszél németül... Valószínűleg Bécsnek vette útját... Így pereg le előttünk Augustin Vulpeanu szökésének filmje. Ezután már a szokványos újságírói kérdések következnek:

Következik a diplomáciai eljárás... Ertesítették a budapesti rendőrséget? Természetesen azonnal. Nagyváradról telefonon ment értesítés... Mi most beszélünk Bécsben... Ezért kellett az előszobában annyit várakozni... Még ma intézkedem, hogy a kiadást eljárást megindítsák... Konkluzióképpen: a romániai postaszolgálat átszökött a biharpüspöki határon Augustin Vulpeanut, Greabu Macedon Flaviu 17 éves kisdikák homoszekszuális gyilkosát.

...Négy besztercei egyetemi hallgató szobájában ülünk és jegyezzük az adatokat Augustin Vulpeanu figurájához... A diákok: Croitor Octavian, aki Csucsán látta a vonatból kihajolva a tánctanárt... Ionel Petrinjel, akinek már többször tett ajánlatot... Bârsan Adrian, akinek bátyjával jóbarátságban élt, mig vele is összevesszett... Andresel Ioan, ugyancsak besztercei diák és ő is tud róla részleteket... Ott él a családja is Besztercen... Mindenki utálja... Mindenki irtózik tőle... A nővérének üzlete van, de az is az Augustin nevében megy... A nővér-

Olcso Balzac és Dickens könyvek

Balsac: Kispolgárok I-IV. kötet	125 L
Balsac: Goriot apó I-II. kötet	70 L
Dickens: Pickwick Klub I-IV. kötet	130 L
Dickens: Odon ritkaságok boltja I-II. kötet	77 L
Dickens: Nagy várakozások I-II. kötet	300 L
Az Atheneum olcso könyvei	
Földi Mihály: Hamlet királykisasszony 264 oldal	51 L
Mereskovszki: Örök utitársak 448 oldal	102 L
Pirandello: Forog a film 220 oldal	68 L
Pourtales: Liszt Ferenc élete 248 oldal	68 L
Szinyai Zoltán: Aranykarika kötve	84 L
Szinyai Zoltán Aranykarika (füzve)	54 L
Sinclair Lewis: Wrenn urunk füzve	54 L
Sinclair Lewis: Wrenn urunk kötve	84 L
Julien Green: Adrienne füzve	54 L
Julien Green: Adrienne kötve	84 L

az UJ KELET könyvosztályában az összeg és portoköltség előzetes bekládása mellett (bélyegben is), vagy utánvétellel.

nek gyermeke van, azt hiszem egyszer férjnel volt. Hat évvel ezelőtt kerültek oda Szamosujvárról. Hihetetlenül jellemtelen ember...

Ezzel kezdődik a jellemrajz: jellemtelen ember... Mindig elegánsan öltözködött, most elsőrangú szövetből készült trenckót viselt. Böven volt pénze...

Mindig azt hitte, hogy követi valaki...

150 ezer leje volt a bankban — mondja az egyik.

Csak 120 ezer — hangzotatja a másik.

Mindegy, de volt pénze a bankban. Azelőtt Bécsben az Operában táncmester Nem intelligens, de nagy rutinja van az emberek közötti érintkezésben. Félművelt, külsejében benne van az egész élete. Rettenetes idegesség és hisztéria élt benne. Ment az uccán, majd idegesen összerázkódott és hátranézett... Mindig azt hitte, követi valaki... Greabuékkel volt jó viszonyban. Sokszor ment oda egy paté-főnnel a hóna alatt és órákig időzött náluk...

Egy évvel ezelőtt...

A másik új adatokkal szolgál: Egy évvel ezelőtt az Opera megnyitásánál együtt voltak Kolozsváron. A Viktória szállodában laktak.

A harmadik:

Mindig mondtam Flaviunak, hogy hagyja ott, de ő azt mondta, nincs semmi dolga vele... Na és most...

Rendkívül sokat utazott. Olykor a határig ment el. Mindenütt voltak fiatal emberek... Ritkán volt otthon és akkor mindig Greabu Flaviuval autózott...

Ajándékokkal megrakodva

Minden évben kétszer is kiment külföldre. Onnan nyakkendővel és egyéb apróságokkal megrakodva jött haza. Fiatal gyermekeknek adta oda. Az érettségi ideje alatt a liceum kapujában protekciót ígért a diákoknak és megmutatta a nyakkendőt...

Volt egy titkára. Magas, barna, jólöltözött... Az ember nagyon féltékeny volt rá... Aztán nem láttuk többet a titkárt, valahová elutazott...

Mindenre képes volt

Minden héten máshol látták... Tánckolonokat rendezett és ott is botrányokat inszenált.

Az egyik: Hihetetlenül ingerlékeny volt. Verekedett a kávéházban, az uccán... Ha megharagították, mindenre képes volt...

Ime: így alakul ki ismerőseinek előadásából Augustin Vulpeanu élete. Rohanás városról városra, azzal az érzéssel, hogy figyeli valaki... Ingerlékenység, hisztéria és jellemtelenség...

Nem sok kellett ahhoz, hogy ez a bomlott idegzetű, szerencsétlen pária egy pillanatban előrántsa revolverét és megölje vele a tizenhétéves, szerencsétlen kisdikát... Barzilay István diákokot...

fertőzés kapuja és a torok. EGGER-féle OMINT

kozák- ére állt s később

torésekor Günsberg bároszorosabban hangzó... évet és mint önkéntes be... hadseregbe. Egzaltált... a bírta rá, hogy az... ad divízióba való beosz... z a divízió a félvad és... mezhető kaukázusi tör... lődött és a háboru alatt... érontást vitt véghez. A... radalom idején a vad... oy generális vezetésé... i ellen Pétervárra vo... vízióban a zsidó báró... vitt véghez, hogy ism... elten magas kitüntetésé... közvetlenül a bolsevik... őreése előtt ő lett a vad... snoka.

aralom elején a vad di... t a cárhoz, később azon... t a bolsevistákhoz és az... csapatok ellen küz... báró azonban tovább... enes propagandát igye... b tagjai között kifejté... ták és a szovjet funk... zére adták. A kalandos... ért rettenetesen megki... kivégezték. Hogy hol... még ma sem tudják és... lmenyeit egyébként is... zt akarja most az orosz... mindenáron tisztázn...

ák gróf Bethlen István... ntik: Gróf Bethlen István... niszterelnököt Adám pro... aranyérbántalmak miatt... mütétet altatás nélkül vé... az operáció után jó s egy... hatóriumot el is hagyhat...

hegedűt talált fel egy asz... omáromból jelentik: Ben... li asztalosmester nyelchu... nyolchuro gondokát tan... tanult hegedűkészítést s... a erejéből kellett előáll... mekes családapának. A... ezen kuporgatta össze és... y egész zenekarra való... zíteni. Ettől várja sorsa... t. Ahogy híre ment a cso... feltalálásának, többen aján... Benesik Bélának, hogy ki... hasssa. A „csodahangzer”... háromban és Érsekújvárott... heértök kíváncsian várják...álni az udvardi mester.

feljebb feljebb

Elkészült a Jorga-kormány közigazgatási reformja

Az új reform megszünteti a tartományokat, mint közigazgatási egységeket. A vármegyei prefektusok hatáskörét lényegesen kibővíti. Megszűnnek a közigazgatási bíróságok

A Jorga-kormány adminisztratív reformja tartományok helyett tíz közigazgatási kerületre osztja az országot

Bucuresti-Bukarest, október 10. (Az Uj Kelet tudósítójától). A kormány programjának megfelelően elkészítette a nemzeti parasztpárt közigazgatási reformjának módosításáról szóló törvényjavaslatot. A javaslat Argetoianu belügyminiszter utasításai alapján készült el koncepciójában homlokegyenest ellenkezik azokkal az elvekkel, amelyeken a nemzeti parasztpárt reformja készült. Amíg ugyanis az 1929 augusztusában óriási nehézségek árán megszavazott reform a helyi autonómia elvét hangsúlyozta ki és a közigazgatás irányítását és ellenőrzését demokratikusan választott testületek kezébe adta, addig Argetoianu törvénye intézményesíti az egyébként egy pillanatra meg nem szűnt centralizációt, a tényleges hatalmat választott testületek helyett kinevezett tisztviselők kezébe teszi le és — last not least — a történelmi tartományokra való felosztása helyett gazdasági szempontokat vesz figyelembe az országnak közigazgatási területekre való felosztásánál.

A módosító javaslatot — amely csaknem 200 szakaszból áll — Ottescu belügyi alminiszter ismertette az újságírók előtt. Ottescu hangsúlyozta, hogy a kormányt a közigazgatási reform módosításánál főleg az cél vezette, hogy az adminisztrációt leegyszerűsítse, racionalizálja, promptabbá és olcsóbbá tegye. Ennek megfelelően az új törvény redukálni fogja a községi és megyei tanácsosok számát, csökkenteni a hivatalok számát és megszüntetni számos, jelenleg fennálló közigazgatási szervet. Az országot tíz közigazgatási kerületre osztják fel, a felosztásnál teljesen mellőzni fogják a történelmi szempontokat, mert a tartományok szerint való felosztás nem felel meg az egyesített Románia gazdasági strukturájának. Az egyes kerületek élén közigazgatási vezérfelügyelők állanak. Ezeknek távolról sem lesz meg az a hatáskörük, amellyel a tartományi igazgatók rendelkeztek: működésük abban fog kimerülni főleg, hogy ellenőrizzék és approbálják a községi és megyei költségvetéseket.

Minden hatalom: a prefektusé
A kormány tehát az egyes minisztériumok tulajdonképpeni decentralizált szerveit a vármegyei prefektusok lesznek, akiknek hatáskörét az új törvény lényegesen kiszélesíti, olyan hatalmat adva kezükbe, amivel a nemzeti parasztpárti reform előtt sem rendelkeztek a vármegye urai.

Fontos rendelkezése az új törvénynek az is, hogy megszünteti az eddig fennálló közigazgatási bíróságokat (helyi és központi revíziós bizottságok). A kisebb-közigazgatási ügyeket a rendes igazságszolgáltatási fórumok hatáskörébe utalják vissza, míg nagyobb kérdésekben a Bukarestben székelő legfőbb közigazgatási tanács fog dönteni. Ennek ítéletei a legfőbb semmítőszékhez fellebbezhetőek meg.

A közigazgatási tisztviselők önálló státusza

Az új közigazgatási törvény megkönnyíti a városok és falvak költségvetésének elkészítését, mert azokat a helyszínen fogják jóváhagyni még pedig a következők:

Olcsó népszerű regények:

Dr. Hamburg: Achad Haam . . . 25 L
Gratz: A zsidók egyetemes története, diszkötés, alig használt . . . 3000 L
Dr. Fürst: Zsidó történet, zsidó kultúra . . . 50 L
Izsák Arnold: Mentő csillagok . . . 80 L
Kiss József: Jokli . . . 30 L
Léwinoohn: Örök sziget . . . 272 L
Ugyanez kötve 372 L
Pinskes: Autoemancipáció . . . 20 L
Gábor: Zangwill elbeszélései diszk. 46 L
Zangwill: Üvegesizáló . . . 35 L
Szabó Imre: Új Balkán . . . 120 L
Szabó Imre: Utolsó máglya . . . 120 L
Böhm: A cionista mozgalom . . . 120 L
Barehokba: A zsidó ifjúság könyve diszkötés . . . 70 L

Kapható:
az Uj Kelet könyvostályában

zöképpen: A községek költségvetését a szolgabírák, a városokét a megyei prefektusok, a nagyobb és törvényhatósággal rendelkező városokét a közigazgatási körzet vezetői, azaz az inspektor adminisztratívok, míg a főváros költségvetését a belügyminiszter fogja jóváhagyni. A köz-

igazgatási tisztviselőket egy erre a célra szervezett testületbe fogják összpontosítani, amelybe azonban csak bizonyos köve telményeknek megfelelőket vesznek fel.

Megyorsítják a bürokrácia utját

Az új törvény különböző intézkedéseket

tartalmaz, amelyeknek célja az, hogy a vidéki közigazgatási szervek és a központi kormány közötti bürokratikus érintkezés menetét meggyorsítsa. A közigazgatási reformmal kapcsolatban két másik törvényjavaslatot is készít elő a kormány: az egyik átszervezi és új alapokra helyezi a minisztériumok működését, a másik pedig az 1924. év óta történt állami tisztviselői kinevezések revízió alá vételét rendeli el. Különösképpen az utóbbi két törvény elkészítésére a jövő évi költségvetés kényszerítette a kormányt, mint-hogy e két törvény keretén belül ezekben segítségével kívánja a kormány a tisztviselők számát és a tisztviselői fizetéseket mérsékelni.

Ami a tisztviselői kinevezések revízióját illeti, a kormány módosítani fogja a törvényben a tisztviselői statutumot, hogy azt a revíziót keresztülvihesse. Egyelőre senki sem tudja azonban, hogy hány tisztviselőt akar a kormány rendelkezési állományba helyezni.

Párizsban nagy vállalkozások közeli összeroppanásáról suttognak

Laval Newyorkban a háborús adósságok ötven és a fegyverkezési költségek huszonöt-százalékos redukcióját fogja ajánlani. Lengyelországban nagy izgatottságot okoztak Laval és Briand berlini tárgyalásai

Newyork, október 10. A lapokat élénken foglalkoztatja Laval francia miniszterelnök amerikai látogatásának kérdése.

A Newyork Times párizsi távirata szerint a francia miniszterelnök a Hooverrel folytatandó megbeszélések során ajánlani fogja a háborús adósságok 50 és a fegyverkezési költségek 25 százalékos mérséklését.

A Herald Tribune arról tud, hogy Laval is programjába vette a két éves moratóriumot.

Párizs, október 10. A gazdasági és pénzügyi világválság nyugtalanítja a párizsi értéktértséget.

Politikai körökben remélik, hogy Laval washingtoni útja javulást hoz, de a gazdasági élet tényezői óvatosabbak a helyzet

megítélésében.

Az egész üzleti életben nagy idegesség nyilvánul meg.

Párizsban nagy vállalkozások összeroppanásáról suttognak.

London, október 10. Leight-Ross angol pénzügyminisztériumi szakértő Lord Reading Párizsból történt elutazása után is a francia fővárosban maradt s tárgyal a francia pénzügyminisztérium szakértőivel az angol valuta stabilizálásának kérdéséről és az aranyproblémáról.

Varsó, október 10. Lengyelországban nagy izgatalmat okoz Briand és Laval berlini látogatása és tárgyalásai és különösen az, hogy a félhivatalos hírek szerint Laval

legközelebbi washingtoni tárgyalásánál a lengyel korridor kérdése is szóba kerül. Zaleszky lengyel külügyminiszter Párizsba utazott, hogy még az amerikai ut előtt tárgyaljon Lavallal. A külügyminiszter utazását hivatalosan úgy magyarázzák, hogy csupán magánjellegű, azonban nyilvánvaló, hogy a látogatásnak nagy politikai jelentősége van. Zaleszky egy intervjuban kijelenti, hogy Lengyelországnak semmi oka nincs, hogy a német-francia és francia-amerikai tárgyalások miatt nyugtalanodjék és bár a külügyminiszter gyerekes idegességnek mondja a nyugtalanító híreket, a lengyel sajtó fokozott izgalommal tárgyalja a külpolitikai eseményeket.

Anglia történetében példátlanul álló heves választási harc robbant ki

A font stabilizálása kérdésében csak a választások lezajlása után fognak dönteni. Keddig létrejön a paktum a konzervatívok és a kormánytámogató liberálisok között. A munkáspárt az angol társadalom gyökeres átalakítására kér mandátumot

London, október 10. A munkáspárt tegnap este tartotta meg első választói gyűlését, amelyen Henderson hangsúlyozta, hogy a most meginduló választási harc olyan lesz, amintőre Anglia történetében eddig aligha volt példa. Az angol munkáspárt mandátumot kér arra hogy az angol társadalmat gyö-

kerében átalakítsa. miután a mai társadalmi rendben már nem lehet segíteni. A munkáspárt külpolitikai programja a Népszövetség eszméjének teljes uralomra jutása, a leszerelés és az európai államok együttműködése. A liberális és konzervatív pártok még nem hozták nyilvánosságra választási

kiáltványukat. Egyidejűleg a munkáspárt kiadta első választási manifestumát is. A rövid kiáltvány támadja a kapitalista termelési rendet, amely képtelen a dolgozni akaró emberek millióinak munkát adni.

London, október 10. A kincstári kan cellár értesítette a felosztott alsóház tagjait, hogy vasuti utazási kedvezményeket csak egy izben vehetik igénybe amikor a választási küzdelem során kerületükbe utaznak Ha a választás nem jutnána mandátumhoz, a fővárosba visszatérő uton meg kell váltaniuk vasuti jegyüket teljes összeggel amennyiben a vasutat használják fel a visszautazáshoz.

Lord Reading referált Macdonaldnak Párizsban folytatott megbeszéléseiről. A miniszterelnök a jelentéstétel meghallgatása után elutazott Chequersbe, weekendre. Egyidejű jelentés szerint valószínűnek tartják, hogy keddig létrejön a paktum a konzervatív-párt és a liberálisok kormánytámogató csoportja között a választókerületek elosztása tekintetében. Egyébként a font stabilizálása kérdésében csak a választások lezajlása után fognak dönteni.

Cáfolják párizsi lapok azon híreit, hogy a washingtoni tanácskozásokon Hoover és Laval döntik el az angol valuta stabilizálásának ügyét és hogy új valutarendszert teremtenek meg, melynek alapja a font a frank és a dollár állandó értékviszonya lenne.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKÉ:
HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Szenzációsan olcsó könyvek

Adler: Marx, a gondolkodó	Lej 25	Kertész: Nemzetköziség útja	Lej 40
Adler: Alkoholiszmus és snakszervezetek	Lej 4	Lasalle: Az alkotmányról	Lej 6
Andersen: A muzikális malac	Lej 7	Lasalle: Munkásprogram	Lej 6
Andrejev: A pince mélyén	Lej 48	Macdonald: Szocializmus és társad. L.	Lej 48
Balzac: A lidérc	Lej 20	Marx: Osztályharcok Franciaországban	Lej 48
Barbusse: Jézus	Lej 65	Marx: Bér és profit	Lej 20
Bauer: A szocializmus útja	Lej 6	Marx: Harmadik Napoleon államcsinye	Lej 20
Bernstein: A gazdasági történet alapvonalai	Lej 20	Marx: olgárháboru Franciaországban	Lej 20
Bernstein: Mi a szocializmus	Lej 5	Masekincs: A világ népeinek meseiből	Lej 80
Bernstein: Görli tzi pártprogram	Lej 12	Migray: Egy keresztény szociális állam története	Lej 18
Bernstein: Lasalel Ferdinand és jelentősége	Lej 18	„ Az internacionalé története	Lej 25
Csehov: Kísértetes éjjel	Lej 40	„ Egyház ésmunkáskérdés	Lej 5
Csehov: Idegenkenyéren	Lej 40	Müller: Marx és szakszervezetek	Lej 15
Csehov: A fekete barát	Lej 40	Multatuli: Max Havelár	Lej 45
Csehov: A koldus	Lej 40	Pach: Társadalmi ember élete	Lej 25
Farkas: Kísértetek	Lej 80	Pargus: Állam, ipar, specializmus	Lej 20
Frensen: A z Anna Hollmann el-süljedése	Lej 15	Róka Tóni: Erger-Berger	Lej 35
Gergely: Játszik az ucca	Lej 25	Rubin: Egy szegénydiák feljegyzései	Lej 5
Hamsun: Őzsi csillagok	Lej 15	Snowden: Ha a munkáspárt uralomra jut	Lej 5
Jászai: Az agitáció	Lej 4	Szemes: Mi az osztályharc	Lej 5
Kasza: Mi az igazság	Lej 5	Webb: Kapitalizmus hanyatlása	Lej 65
Vanczák: Szakszervezeti demokrácia	Lej 5		

Kaphatók az „UJ KELET” könyvostályában

Vidékre utánvétellel, vagy az összeg és a portóköltség (pénz, vagy bélyeg) előzetes beküldése után szállítunk!

A Ne
szer
ara

London, október 10. A kormány módosítani fogja a törvényben a tisztviselői statutumot, hogy azt a revíziót keresztülvihesse. Egyelőre senki sem tudja azonban, hogy hány tisztviselőt akar a kormány rendelkezési állományba helyezni.

Ami a tisztviselői kinevezések revízióját illeti, a kormány módosítani fogja a törvényben a tisztviselői statutumot, hogy azt a revíziót keresztülvihesse. Egyelőre senki sem tudja azonban, hogy hány tisztviselőt akar a kormány rendelkezési állományba helyezni.

Ami a tisztviselői kinevezések revízióját illeti, a kormány módosítani fogja a törvényben a tisztviselői statutumot, hogy azt a revíziót keresztülvihesse. Egyelőre senki sem tudja azonban, hogy hány tisztviselőt akar a kormány rendelkezési állományba helyezni.

Ami a tisztviselői kinevezések revízióját illeti, a kormány módosítani fogja a törvényben a tisztviselői statutumot, hogy azt a revíziót keresztülvihesse. Egyelőre senki sem tudja azonban, hogy hány tisztviselőt akar a kormány rendelkezési állományba helyezni.

Ami a tisztviselői kinevezések revízióját illeti, a kormány módosítani fogja a törvényben a tisztviselői statutumot, hogy azt a revíziót keresztülvihesse. Egyelőre senki sem tudja azonban, hogy hány tisztviselőt akar a kormány rendelkezési állományba helyezni.

Ami a tisztviselői kinevezések revízióját illeti, a kormány módosítani fogja a törvényben a tisztviselői statutumot, hogy azt a revíziót keresztülvihesse. Egyelőre senki sem tudja azonban, hogy hány tisztviselőt akar a kormány rendelkezési állományba helyezni.

Ami a tisztviselői kinevezések revízióját illeti, a kormány módosítani fogja a törvényben a tisztviselői statutumot, hogy azt a revíziót keresztülvihesse. Egyelőre senki sem tudja azonban, hogy hány tisztviselőt akar a kormány rendelkezési állományba helyezni.

Ami a tisztviselői kinevezések revízióját illeti, a kormány módosítani fogja a törvényben a tisztviselői statutumot, hogy azt a revíziót keresztülvihesse. Egyelőre senki sem tudja azonban, hogy hány tisztviselőt akar a kormány rendelkezési állományba helyezni.

Ami a tisztviselői kinevezések revízióját illeti, a kormány módosítani fogja a törvényben a tisztviselői statutumot, hogy azt a revíziót keresztülvihesse. Egyelőre senki sem tudja azonban, hogy hány tisztviselőt akar a kormány rendelkezési állományba helyezni.

Ami a tisztviselői kinevezések revízióját illeti, a kormány módosítani fogja a törvényben a tisztviselői statutumot, hogy azt a revíziót keresztülvihesse. Egyelőre senki sem tudja azonban, hogy hány tisztviselőt akar a kormány rendelkezési állományba helyezni.

Ami a tisztviselői kinevezések revízióját illeti, a kormány módosítani fogja a törvényben a tisztviselői statutumot, hogy azt a revíziót keresztülvihesse. Egyelőre senki sem tudja azonban, hogy hány tisztviselőt akar a kormány rendelkezési állományba helyezni.

Ami a tisztviselői kinevezések revízióját illeti, a kormány módosítani fogja a törvényben a tisztviselői statutumot, hogy azt a revíziót keresztülvihesse. Egyelőre senki sem tudja azonban, hogy hány tisztviselőt akar a kormány rendelkezési állományba helyezni.

Ami a tisztviselői kinevezések revízióját illeti, a kormány módosítani fogja a törvényben a tisztviselői statutumot, hogy azt a revíziót keresztülvihesse. Egyelőre senki sem tudja azonban, hogy hány tisztviselőt akar a kormány rendelkezési állományba helyezni.

Ami a tisztviselői kinevezések revízióját illeti, a kormány módosítani fogja a törvényben a tisztviselői statutumot, hogy azt a revíziót keresztülvihesse. Egyelőre senki sem tudja azonban, hogy hány tisztviselőt akar a kormány rendelkezési állományba helyezni.

Ami a tisztviselői kinevezések revízióját illeti, a kormány módosítani fogja a törvényben a tisztviselői statutumot, hogy azt a revíziót keresztülvihesse. Egyelőre senki sem tudja azonban, hogy hány tisztviselőt akar a kormány rendelkezési állományba helyezni.

Ami a tisztviselői kinevezések revízióját illeti, a kormány módosítani fogja a törvényben a tisztviselői statutumot, hogy azt a revíziót keresztülvihesse. Egyelőre senki sem tudja azonban, hogy hány tisztviselőt akar a kormány rendelkezési állományba helyezni.

Ami a tisztviselői kinevezések revízióját illeti, a kormány módosítani fogja a törvényben a tisztviselői statutumot, hogy azt a revíziót keresztülvihesse. Egyelőre senki sem tudja azonban, hogy hány tisztviselőt akar a kormány rendelkezési állományba helyezni.

Ami a tisztviselői kinevezések revízióját illeti, a kormány módosítani fogja a törvényben a tisztviselői statutumot, hogy azt a revíziót keresztülvihesse. Egyelőre senki sem tudja azonban, hogy hány tisztviselőt akar a kormány rendelkezési állományba helyezni.

A Nemzetközi Fizetések Bankjának igazgatója szerint az október tizenkettediki ülésen az aranystandard kérdése nem kerül szóba

Amerikában terjed a bankjegyek teaurizálásának hisztériája. A nemzetközi pénzpiac legújabb hírei

London, október 10. A brazíliai kormány külföldi pénznemekben fizetendő összes magán és állami adósságok részére hat hónapos moratóriumot léptetett érvénybe.

Az intézkedés elsősorban Anglia érdekeit érinti, mert a délamerikai kormány legnagyobb hitelezője.

Belgrád október 10. A bankok a kormánytól belföldi fizetésekre három hónapos moratórium elrendelését kérik.

A fizetési halasztás proklamálása csak úgy lenne elkerülhető, ha Jugoszlávia franciaországi államkölesont kapna. Ha az államkölesont perfektuálják, a bankjegyforgalmat egymilliárd dinárral felemelhetik s akkor a pénzüntézetek elláthatják a gazdasági élet szükségleteit.

Párizs, október 10. Morgan amerikai bankár tárgyalásokat folytat a francia pénzügyi világ vezetésével, köztük Morét francia bankkormányzóval. Ezzel kapcsolatban jelentik, hogy a francia jegybank bankamatláb emelése váratlanul érte a francia pénzpiacot.

Általában úgy vélekednek hogy az emeléssel a jegybank elejét akarja venni az esetleg bekövetkező aranykiáramlásnak.

Egyidejűleg Bazelből azt jelentik, hogy Quesney a Nemzetközi Fizetések Bankjának vezérigazgatója cáfolja azokat a híreket, hogy ő az aranystandard revízió alá vétele érdekében tervezett terjesztett volna a pénzüntézet vezetősege elé. A vezérigazgató hangoztatja, hogy az október 12-én tartandó igazgatótanács ülés napirendjén az aranystandard kérdése nem is szerepel.

Le Havre kikötőjébe az Ile de France luxuszőcsön ma Amerikából 325 millió frank értékű arany érkezett.

Berna, október 10. A svájci jegybank aranytartáléka 2 milliárd 81 és félmilliárd svájci frank értékű. A jegybank fedezete 145 százalékos.

Newyork, október 10. A clevelandi Federal Reserve Bank 2 százalékról 2 és fél százalékra, a bostoni Federal Reserve Bank 2 és fél százalékról 3 százalékra emelte a leszámítolási kamatlábát.

London, október 10. Revalból jelentik, hogy az eszt parlament moratóriumot szavazott meg a revali G. Scheel bankháznak.

Egyidejű newyorki jelentés szerint Amerikában is hódít a hisztériás bankjegyteaurizálás járványa. Az ameri-

kai bankokban lassu, de állandó jellegű betételvonás tapasztalható.

Beeslések szerint egy év alatt több, mint egymilliárd dollár értékű bankjegyet teaurizáltak Amerikában.

Berlin október 10. A bankok között

tárgyalások folytak aziránt, hogy egysegesen és önként mondjanak le külföldi megbízatások teljesítéséről.

Valószínűleg hogy hétfőtől kezdve a létezőt megállapodást már végre is hajtják.

Megmérgezte magát Papp Danilla táborno nagybetege felesége?

Cluj-Kolozsvár, október 10. (Az Uj Kelet tudósítójától). Szombaton az a hír terjedt el Kolozsváron, hogy Papp Danilla tábornok felesége Str. Marzescu 14. szám alatti lakásában öngyilkosságot követett el. A hír általános megröbbenést váltott ki a városban, és a tiszteltreméltó idős

hölgy iránt nagy részvét nyilvánult meg. A hírek szerint Papp Daniláné, aki hosszú ideje súlyos beteg, szombaton egyedül maradt a lakásán. A szobában tartózkodó eselédet vizért küldte ki és ezalatt veszedelmes mérget vett be. Az urinót lakásán ápolják.

Burileanu volt bankkormányzó lesz a Banca Marmorosch elnökigazgatója

Felosztották a kisebbségi bankok között a Banca Nationala 18 milliólejes visszelszámítolási hitelét

Bucuresti-Bukarest, október 10. (Az Uj Kelet tudósítójától). Pénzügyi körkből származó értesülések szerint a Banca Marmorosch küszöbön álló közgyűlésén az elhunyt Blank Mórre helyébe Dimitrie Burileanun, a Banca Nationala volt kormányzóját fogják a bank elnökigazgatójává megválasztani. Aelnök hír szerint Blank Arisztid, a bank jelenlegi vezérigazgatója lesz.

Bucuresti-Bukarest, október 10. Az Erdélyi Bankszindikátus intervenciójára a Banca Nationala 18 millió lejes hitelt nyújtott az erdélyi kisbankoknak, amely a következőképpen oszlik meg az egyes bankok között:

Segesvári Taarekpenztár 1 millió 700 ezer, a Dicsőszentmártoni Takarékszövetkezet 2 millió 200 ezer, a Zilahi Hitelbank 1 millió 700 ezer, a Tusnádi Hitelbank 1 millió 300 ezer, az Udvarhelyi Takarékszövetkezet 1 millió 700 ezer, a Szászrégeni Keresztény Népbank 250 ezer, a Ludasi Takarékszövetkezet 250 ezer, Gyulafehérvári Takarékszövetkezet 500 ezer, a Szászrégeni Takarékszövetkezet 600 ezer, a Görgényi és Ditrői Népbank 2 millió, a Marosújvári Central 600 ezer, a Tasnádi Bank 1 millió 700 ezer, a Hunyadi Takarékszövetkezet 500 ezer, a Szatmári Hitelbank 1 millió 500 ezer, valamint még egy másik bank 3 millió 400 ezer lejt kaptak a Banca Nationalától.

Hathónapi fogházra ítélte a kolozsvári törvényszék Hexner Bélát

Az ügyész megnyugodott az ítéletben, Hexner Béla védője fellebbezést jelentett be

Cluj-Kolozsvár, október 10. (Az Uj Kelet tudósítójától). A kolozsvári törvényszék ma délelőtt hirdette ki az ítéletet Hexner Béla mérnök sajtóperében. A per kimenetele elé erdélyiszerte óriási érdeklődéssel tekintettek, annál is inkább, mert ha a tárgyalás folyamán Colfescu ügyész három és félórás feltűnést keltő vádbeszédében súlyos vádakat zudított nemcsak Hexnerre, de a kisebbségi sajtóra, sőt az egész turáni fajra is. A patthozó vádbeszédnek esztantó volt a poenje is, az ügyész a Marzescu féle rendtörvény alapján hat évi fegyházat kért Hexner fejére.

A kolozsvári törvényszék Hortopan tanácsa ma délelőtt hirdette ki az íté-

letet, amely Hexner mérnököt inkriminált cikke miatt államellenes izgatás vétségében büntöské mondotta ki és hat hónapi börtönrre, valamint politikai jogainak három évre való felfüggesztésére ítélte el.

A bíróság az ítélet indoklásában súlyosbító körülménynek tekintette, hogy Hexner Béla feldicsérte a magyar imperiumot, Súlyosnak tartotta a törvényszék azt is, hogy Hexner azzal a felhívással fordult a zsidósághoz, hogy legyenek hűségesek a magyarokhoz és mindenkor tartsanak ki mellettük. A bíróság ebben a hittételben a mai rezsime tendenciózus lebecsülését látta.

A szokatlanul súlyos ítéletet a vádlott és a tárgyalóterem közönsége érthető megröbbenéssel fogadták. Miután Colfescu

cu jelenleg Bukarestben tartózkodik, a mai tárgyaláson Gradea ügyész helyettesítette, aki az ítéletben megnyugodott, míg Hexner védője, dr. Klein Miksa az ítélet ellen fellebbezést jelentett be és az ügy rövidesen a tábla elé kerül.

Olcsó könyv vásár!

Benamy Sender: Kajüt 30 lej
Kistemaerckes Váitot elülfogat 66 lej
Cocteau A párizsi fju 66 lej
Mikló's Jenő: Madárka 66 lej
Szilágyi András: Az új pásztor 95 lej
Komor: Fischmann S. Utoda 190 lej
Paul Busson: A szegény Dronte élete
Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában

MEGJELENT!

TOLSZTOJ

A 20. SZÁZAD MÉRLEGÉN

doktori tanulmány a Hegel egyetem filozófiai fakultásán
Irta: Dr. Stern Ignác

Ára 20 lej

postán küldve 51 lej, mely összeg bélyegben is beküldhető. Megrendelhető a szerzőnél: Cluj, Str. Albinet 55 és az Uj Kelet könyvosztályában

50-70 százalékos árleszállítás! Szépirodalom

Andersen H. Ch.: Mesék és történetek	I. 90
	III. 110
	IV. 90
Andersen meséi. Három kötet	270
Aszlányi Károly: Pénz a láthatáron	50
	Kötve 70
Balassa Bálint minden munkái. 2 kötet. Füzeve	180
Balzac de Honoré: A kurtizánok túndöklése és nyomora. Két kötet	130
— A Nucingen-ház	40
Byron: Ifju Harold zárandokutja	35
Chamisso A.: Schlemihl Péter csodálatos története	70
Choderlos de Laclos: Veszedelmes viszonyok. Két kötet	180
Constantin-Weyer: Egy férfia a multjára bórul	65
Crawford F. M.: A bizánci rabszolgalány	50
Curwood J. O.: Kazán, a farkaskutya	35
Csokonai Vitéz Mihály összes művei. Öt kötet	440
Dickens Ch.: Nagy várakozások, 2 k.	180
Dosztojevszkij: Sztjepancsikovo és lakosai	40
Emőd Tamás: Nótám, füttyöm, citerám	45
Farrère Claude: Éjszaka a tengeren	45
— Bárányzivü Tamás, a jószerecsse lovagja	45
Ferrero G.: A harmadik Róma. 2 köt.	180
Flaubert Gusztáv: Szent Antal megkisértése	90
— Három mese	35
Fogazzaro A.: Leila	90
Géraldy Paul: Ezüstlakodalom	35
— Róbert és Marianne	35
Goethe: Életéből	70
— A napló. Kosztolányi Dezső fordítása. Hermann négy művészi rajzával	70
— Clavigo. Szomorujáték	35
Hedin Sven: Csangpo Lára zárandokutja	50
Hoffmannsthal Hugó: Akarki. Játék a gazdag ember haláláról	35
Ibsen Henrik: Brand. Drámai költemény	90
Juhász Gyula: Holmi. Prózai írások	50
— Hárfá, Versek	50
Kellér Andor: Szakszofón	35
Kessel: Szibériai éjszakák	50
Klabund: A szenvedély regényei	90

Kapható:

Uj Kelet könyvosztályában

Vidékre utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése mellett szállítunk.

közeli ak

gek huszonötöttságot

gtonitárgyalásánál rdése is szóba kerül. gyminiszter Párizsba amerikai ut előtt tár külügyminiszter utat magyarázzák, hogy azonban nyilvánvalóan nagy politikai je egy interjúban felországnak semmi met-francia és fransok miatt nyugtalan gyminiszter gyerekes a nyugtalanító hírefokozott izgalommal ai eseményeket.

al álló t ki

Keddig létrejön t az angol tár-

idejűleg a munkás asztási manifesztuáltvány támadja a si rendet, amely akaró emberek mil

0. A kincstári kan elosztatott alsóház utazási kedvezményeket vehetik igényzsi küzdelem soznak Ha a választá mandátumhoz, a főúton meg kell váltat teljes összeggel tat használják fel

ferált Macdonald-tatott megbeszélés-nök a jelentéstétel elutazott Chequgyidejű jelentés tartják, hogy kedum a konzervatív-kormánytámogatóválasztókerületek n. Egyébként a térdésében csak a után fognak dön-

apok azon híreit. i tanácskozásokon öntik el az angol ak ügyét és hogy teremtenek meg, ont a frank és a risonya lenne.

UZLET LELKE: UJ KELETBEN

HERMES
menetjegyiroda és pénzváltóüzlet Cluj, Cal. Reg Ferd. 13 (v. Wesselényi M. ucca)
Bel- és külföldi menetjegyek eladása. Körutazási jegyek. Szállodák és pénzüi rezerválása. Kedvezményes felvilágosítás eladása. Díjmentes igazolványok eladása. Díjmentes felvilágosítás minden utazási ügyben. Pénzváltás. Egyéni és társas kirándulások rendezése. Telefon: 29.

Kolozsvár—Máramarossziget közötti autobuszok menetrendje
Érvényes 1931. okt. 1-től
Cluj—Dej—Baia Mare—Sighet

INDUL:	ÉRKEZIK:
Clujról d. e. 6 órakor, d. u. 14.—	Déjre d. e. 8.15, d. u. 16.15 órakor
Déjről d. e. 8.30 órakor, d. u. 16.30	Baia-Marera d. e. 12, d. u. 20 óra
Baia-Mareról d. e. 13, d. u. 6.—	Szigetre d. e. 15.30, d. u. 8.30-kor
Szigetről d. e. 9 órakor, d. u. 16.—	Baia-Marera d. e. 11.30, d. u. 18.30
Baia-Mareról d. e. 12.30, d. u. 4.30	Dejre d. e. 16, d. u. 8 órakor
Déjről d. e. 16.15, órakor, d. u. 8.15	Clujra d. e. 18.30, d. u. 10.30-kor.

A Nemzetközi Fizetések Bankjának igazgatója szerint az október tizenkettediki ülésen az aranystandard kérdése nem kerül szóba

Amerikában terjed a bankjegyek teaurizálásának hisztériája. A nemzetközi pénzpiac legújabb hírei

London, október 10. A brazíliai kormány külföldi pénznemekben fizetendő összes magán és állami adósságok részére hat hónapos moratóriumot lép tetett érvénybe.

Az intézkedés elsősorban Anglia érdekeit érinti, mert a délamerikai kormány legnagyobb hitelezője.

Belgrád október 10. A bankok a kormánytól beföldi fizetésekre három hónapos moratórium elrendelését kérik.

A fizetési halasztás proklamálása csak úgy lenne elkerülhető, ha Jugoszlávia franciaországi államkölesont kapna. Ha az államkölesont perfkutálják, a bankjegyforgalmat egymilliárd dinárral felemelhetik s akkor a pénzintézetek elláthatják a gazdasági élet szükségleteit.

Párizs, október 10. Morgan amerikai bankár tárgyalásokat folytat a francia pénzügyi világ vezetésével, köztük Moret francia bankkormányzóval. Ezzel kapcsolatban jelentik, hogy a francia jegybank bankamatláb emelése váratlanul érte a francia pénzpiacot.

Általában úgy vélekednek hogy az emeléssel a jegybank elejét akarja venni az esetleg bekövetkező aranykiáramlásnak.

Egyidejűleg Bazelből azt jelentik, hogy Quesney a Nemzetközi Fizetések Bankjának vezérigazgatója cáfolja azokat a híreket, hogy ő az aranystandard revízió alá vétele érdekében tervezett terjesztett volna a pénzintézet vezetéséig. A vezérigazgató hangoztatja, hogy az október 12-én tartandó igazgatótanácsi ülés napirendjén az aranystandard kérdése nem is szerepel.

Le Havre kikötőjébe az Ile de France luxuszőzönsön ma Amerikából 325 millió frank értékű arany érkezett.

Bern, október 10. A svájci jegybank aranytartáléka 2 milliárd 81 és félmilliárd svájci frank értékű. A jegybank fedezete 145 százalékos.

Newyork, október 10. A clevelandi Federal Reserve Bank 2 százalékról 2 és fél százalékra, a bostoni Federal Reserve Bank 2 és fél százalékról 3 százalékra emelte a leszámítolási kamatlábat.

London, október 10. Revalból jelentik, hogy az eszt parlament moratóriumot szavazott meg a revali G. Scheel bankháznak.

Egyidejű newyorki jelentés szerint Amerikában is hódít a hisztériás bankjegyteaurizálás járványa. Az amerikai

2 lejbe kerül egy borotválás

"IDEAL"
Készenléti borotváló parral, amely egyedül kipróbált és elismert higiénikus, egészséges és legolcsóbb. Kérjen mindent az "IDEAL" védjeggyel ellátott borotváló port 1/4 krg-os csomagolásban, amely 5 borotválásra elegendő és amelynek az ára 10 lej, vagy direkt a készítőnél: Reszling József borbély Cluj, Reg. Ferdinand 30. Óvakodjunk az utánzattól.

HERMES
menetjegyiroda és pénzváltóüzlet Cluj, Cal. Reg Ferd. 13
(v. Wesselényi M. ucca)
Bel- és külföldi menetjegyek eladása. Körutazási jegyek. Szállodák és penziók rezerválása. Kedvezményes igazolványok eladása. Díjmentes felvilágosítás minden utazási ügyben. Pénzváltás. Egyéni és társas kirándulások rendezése. Telefon: 29.

kai bankokban lassu, de állandó jellegű betélevonás tapasztalható. Beeslések szerint egy év alatt több, mint egymilliárd dollár értékű bankjegyet teaurizáltak Amerikában.

Berlin október 10. A bankok között

Megmérgezte magát Papp Danilla tábormok nagybeteg felesége?

Cluj-Kolozsvár, október 10. (Az Uj Kelet tudósítójától). Szombaton az a hír terjedt el Kolozsváron, hogy Papp Danilla tábormok felesége Str. Marzescu 14. szám alatti lakásában öngyilkosságot követett el. A hír általános megdöbbenést váltott ki a városban, és a tiszteltreméltó idős

tárgyalások folytak aziránt, hogy egysegesen és önként mondjanak le külföldi megbízatások teljesítéséről. Valószínűleg hogy hétfőtől kezdve a létezőt megállapodást már végre is hajtják.

Burileanu volt bankkormányzó lesz a Banca Marmorosch elnökigazgatója

Felosztották a kisebbségi bankok között a Banca Nationala 18 milliólejes visszleszámitolási hitelét

Bucuresti-Bukarest, október 10. (Az Uj Kelet tudósítójától). Pénzügyi körkből származó értesülések szerint a Banca Marmorosch küszöbön áll a közgyűlésén az elhunyt Blank Mária helyébe Dimitrie Burileanun, a Banca Nationala volt kormányzóját fogják a bank elnökigazgatójává megválasztani. Alelnök híre szerint Blank Arisztid, a bank jelenlegi vezérigazgatója lesz.

Bucuresti-Bukarest, október 10. Az Erdélyi Bankszindikátus intervenciójára a Banca Nationala 18 millió hitelt nyújtott az erdélyi kisbankoknak, amely a következőképpen oszlik meg az egyes bankok között:

Segesvári Taarékpénztár 1 millió 700 ezer, a Dicsőszentmártoni Takarékszövetkezet 2 millió 200 ezer, a Zilahai Hitelbank 1 millió 700 ezer, a Tusnádi Hitelbank 1 millió 300 ezer, az Udvarhelyi Takarékszövetkezet 1 millió 700 ezer, a Szászrégeni Keresztény Népbank 250 ezer, a Ludasi Takarékszövetkezet 250 ezer, a Gyulafehérvári Takarékpénztár 500 ezer, a Szászrégeni Takarékszövetkezet 600 ezer, a Görgényi és Ditrői Népbank 2 millió, a Marosújvári Central Bank 600 ezer, a Tasnádi Bank 1 millió 700 ezer, a Hunyadi Takarékszövetkezet 500 ezer, a Szatmári Hitelbank 1 millió 500 ezer, valamint még egy másik bank 3 millió 400 ezer lejt kaptak a Banca Nationalától.

Hathónapi fogházra ítélte a kolozsvári törvényszék Hexner Bélát

Az ügyész megnyugodott az ítéletben, Hexner Béla védője fellebbezést jelentett be

Cluj-Kolozsvár, október 10. (Az Uj Kelet tudósítójától). A kolozsvári törvényszék ma délelőtt hirdette ki az ítéletet Hexner Béla mérnök sajtóperében. A per kimenetele elé erdélyiszerte óriási érdeklődéssel tekintettek, annál is inkább, mert ha a tárgyalás folyamán Colfescu ügyész három és félórás feltűnésteltető vádbeszédében súlyos vádakot zudított nemcsak Hexnerre, de a kisebbségi sajtóra, sőt az egész turáni fajra is. A patthozó vádbeszédnek csattanó volt a poenje is, az ügyész a Marzescu féle rendtörvény alapján hat évi fegyházat kért Hexner fejére.

letet, amely Hexner mérnököt inkriminált cikke miatt államellenes igazgatási vétségében bűnösnek mondotta ki és hat hónapi börtönrre, valamint politikai jogainak három évre való felfüggesztésére ítélte el.

A bíróság az ítélet indokolásában súlyosbító körülménynek tekintette, hogy Hexner Béla feldicsérte a magyar imperiumot. Súlyosnak tartotta a törvényszék azt is, hogy Hexner azzal a felhívással fordult a zsidósághoz, hogy legyenek hűségesek a magyarokhoz és mindenkor tartsanak ki mellettük. A bíróság ebben a hittételben a mai rezsim tendenciózus lebecsülését látta.

A szokatlanul súlyos ítéletet a vádlott és a tárgyalóterem közönsége érthető megdöbbenéssel fogadták. Miután Colfescu

Kolozsvár—Máramarossziget közötti autobuszok menetrendje
Érvényes 1931. okt. 1-től
Cluj—Dej—Baia Mare—Sighet
INDUL: Clujról d. e. 6 órákor, d. u. 14.—Déjéről d. e. 8.30 órákor, d. u. 16.30
Baia-Mareról d. e. 13, d. u. 6.—Szigetről d. e. 9 órákor, d. u. 16.—Baia-Mareról d. e. 12.30, d. u. 4.30
Déjéről d. e. 16.15, órákor, d. u. 8.15
ÉRKEZIK: Déjre d. e. 8.15, d. u. 16.15 órákor
Baia-Marera d. e. 12, d. u. 20 óra.
Szigetre d. e. 15.30, d. u. 8.30-kor
Baia-Marera d. e. 11.30, d. u. 18.30
Dejre d. e. 16, d. u. 8 órákor
Clujra d. e. 18.30, d. u. 10.30-kor.

cu jelenleg Bukarestben tartózkodik, a mai tárgyaláson Gradea ügyész helyettesítette, aki az ítéletben megnyugodott, míg Hexner védője, dr. Klein Miksa az ítélet ellen fellebbezést jelentett be és az ügy rövidesen a tábla elé kerül.

Olcsó könyv vásár!
Benamy Sándor: Kajüt 10 lej
Kistemaerckas Váitot elülfogat 66 lej
Cocteau A párizsi ziu 66 lej
Miklós Jenő: Madárka 66 lej
Szilágyi András: Az új pásztor 95 lej
Komor: Fischmann S. Utoda 190 lej
Paul Busson: A szegény Dronte élete
Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában

MEGJELENT!
TOLSZTOJ
A 20. SZÁZAD MÉRLEGÉN
doktori tanulmány a Hegel egyetem filozófiai fakultásán
Írta: Dr. Stern Ignác
Ára 20 lej
postán küldve 81 lej, mely összeg bélyegben is beküldhető. Megrendelő a szerkesztő Cluj, Str. Albinet 85 és az Uj Kelet könyvosztályában

50—70 százalékos árleszállítás!
Szépirodalom

Andersen H. Ch.: Mesék és történetek	I. 90
	III. 110
	IV. 90
Andersen meséi. Három kötet	270
Aszlányi Károly: Pénz a láthatáron	50
	Kötve 70
Balassa Bálint minden munkái. 2 kötet. Füzve	180
Balzac de Honoré: A kurtizánok tündöklése és nyomora. Két kötet	130
— A Nucingen-ház	40
Byron: Ifju Harold zarándokutja	35
Chamisso A.: Schlemihl Péter csodálatos története	70
Choderlos de Laclous: Veszedeles viaszonyok. Két kötet	180
Constantin-Weyer: Egy férfiala multjára borul	65
Crawford F. M.: A bizánci rabszolgalány	50
Curwood J. O.: Kazán, a farkaskutya	35
Csokonai Vitéz Mihály összes művei. Öt kötet	440
Dickens Ch.: Nagy várakozások. 2 k.	130
Dosztojevszkij: Sztjepancsikovo és lakosai	40
Emőd Tamás: Nótám, füttöm, citerám	45
Farrére Claude: Éjszaka a tengeren	45
— Bárányszivü Tamás, a jószerencse lovagja	45
Ferrero G.: A harmadik Róma. 2 köt.	180
Flaubert Gusztáv: Szent Antal megkísértése	90
— Három mese	35
Fogazzaro A.: Leila	90
Géraldy Paul: Ezüstlakodalom	35
— Róbert és Marianne	35
Goethe: Életemből	70
— A napló. Kosztolányi Dezső fordítása. Hermann négy művészi rajzával	70
—Clavigo. Szomorujáték	35
Hedin Sven: Csangpo Láma zarándokutja	50
Hoffmannsthal Hugó: Akárki. Játék a gazdag ember haláláról	35
Ibsen Henrik: Brand. Drámai kútemény	90
Juhász Gyula: Holmi. Prózaí irások	50
— Hárfá. Versek	50
Kellér Andor: Szakszofón	35
Kessel: Szbériai éjszakák	50
Klabund: A szenvedély regényei	90

Kapható:
Uj Kelet könyvosztályában
Vidékre utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése mellett szállítunk.

Közeli

k huszonöt-ságot

állók

idig létrejön az angol tár-
leg a munkás
si manifesztu-
ny támadja a
ndet, amely
ó emberek mil
kinestári kan
zatott alsóház
ási kedvezmé-
vehetik igény-
küzelem so-
Ha a választá
átumhoz, a fő-
meg kell vál-
eljes összeggel
használgják fel
t Macdonald-
t megbeszélé-
a jelentéstétel
tazott Chequ-
dejü jelentés
ják, hogy ked
konzervatív-
mánytámoga-
asztókerületek
Egyébként a
sében csak a
fognak dön-
azon híreit,
észközásokon
el az angol
gyét és hogy
ntenek meg,
frank és a
ya lenne.
ET LELKE:
KELETBEN

HIREK

UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc
 Bukaresti szerkesztőség:
 Hátszegi Ernő, Str. Cobălcescu 54.
 Kikéink utánuomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

A ZSIDÓ PÁRT KOLOZSVÁRI KÖZPONTI NÉPGYŰLÉSEI. A zsidó párt vezetősége ma este hét órákor tartotta első népgyűlését a Heltai uca 19. sz. alatti Bész Aharon imaházban. A párt vezetősége az Imaház vezetőségével karöltve megtette a szükséges előkészületeket a gyűlés sikeres lefolytatás érdekében és így remélhető, hogy az ülésekre kerül a zsidóság teljes számban való megjelenése és hogy a népgyűlés az összes rétegeknek a zsidó párt iránti lelkes odaadásnak jegyében fog zajlani. A vezetőség a második népgyűlést folyó hó 13-án kedden este 8 órákor az Aihel Mose imaházban (Dávid Ferenc uca 11.) fogja rendezni.

— Az időjárásban nem várható változás Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint az időjárásban lényeges változás nem várható. A hőmérséklet Budapesten ma dében 17 fok Celsius.

— Egyhármadára csökkent az amerikai bevándorlás az elmúlt évhez képest. Londonból jelentik: A bevándorlás amerikaiába az elmúlt évhez képest egyhármadára csökkent. A szigorú korlátozásokat a bevándorlási hatóságok azzal indokolják, hogy a munkanélküliség tovább emelkedése ellen kell Amerikának védekeznie.

Próbálja ki az új

DE LUXE
 hosszú lyuku pengét. Angol gyártmány!
 A Gillette borotvagéphez használható!

— Lenin-rendet kapott egy fiatal zsidó leány. Moszkvából jelentik: Lydia Kowanskaja 23 éves leányt a Szovjet-Unió a Lenin-renddel tüntette ki. Ez a kitüntetés tudvaleg a legmagasabb, amit főleg katonai érdemek elismeréséül osztogatnak Oroszországban. Kowanskaja kisasszony számos munkást képzett ki a trikotázs-iparban és egy időben az iskolák mellett működő gyárakban tünt ki ujszerű pedagógiai módszerével, amelynek segítségével ezeröttszáz tanítványt tudott kiképezni az ország különböző vidékein működő trikotázs gyárak számára. Kowanskaja működése egy év alatt 25 százalékkal fokozta fel a trikotázs-ipart.

— Mégis lesz Berlinben bál. Berlinből jelentik: A német fővárosban mozgalom indult meg, hogy a nagy gazdasági nyomorúságra való tekintettel az idén ne tartsanak bálakat. A mozgalommal szemben az alkalmazottak és a kereskedők ezrei foglaltak állást és ennek hatása alatt elhatározták, hogy mégis csak rendeznek bálakat, sőt a bál szezon már meg is kezdődött, amennyiben a német katonatisztek nemzeti szövetsége hirdeti szokásos báljának a megtartását.

FIGYELEM! FIGYELEM!
 MEGNYILT AZ
"IDEAL"
 modern könyvkötészet
 Cluj-Kolozsvár, Piata Unirii (Főtér) 9. szám (földszint.)
 Mindennemű könyvkötészeti munkák: üzleti könyvek, albumok, mindennemű dobozok legelőnyösebb, olcsó beszerzési forrása. — Tisztviselők, diákok, könyvtárak részére árengedmény.
Rendeléseket vidékre is eszközöl!!!

Fűrészporkályaival

szabadalmazott szerkezetben a legolcsóbb a fűtés. Bármilyen nagyságu helyiségek biztonságosan kifűthetők. Mélyen leszállított árak.

MARKO V. mérnök Cluj, Str. N. Iorga 11. Telefon 453.

A slobodkai pogrom két tettese meghalt, egy pedig megőrült

Még ez évben sor kerül a tárgyalásra

Kownó, október 10. Annakidején közölte az Uj Kelet, hogy Kownó külvárosában, Slobodkában a fasiszták terror-szervezete, a „Vasfarkas” megtámadta a zsidókat és ebben a támadásban Wolde-maras diktátor emberei, tiszték és politikai ágensek is résztvettek.
 Amikor a diktatura megdőlt és Wolde-maras hívei ellen megindult az eljárás, kivizsgálták a slobodkai esetet is. Számos

letartóztatás történt, közöttük néhány rendőrtisztviselőt is lefogtak. A pogromkor 49 zsidót sebesítettek meg, akik közül egy meghalt. A huligánok között hét rendőri alkalmazott volt, kettő közülök közben meghalt, egy pedig megőrült.

A tárgyalást, amely iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg, még ez év vége előtt fogják megtartani.

— A betevők ostroma buktatott meg egy amerikai bankot. Londonból jelentik: Filadelfiában a National Trust Comp. bankház fizetéseketelenséget jelentett. A pénzintézetet a betevők ostroma buktatta meg. Rövid idő leforgása alatt csaknem 3 és fél millió dollárt vontak el a banktól.

— Póruhárt a légi harcok néző new-yorki közönség. New-yorkból jelentik: Kellemtelen élményben volt részük a new-yorki Eastside kerület lakosainak. Az elmúlt napok egyikén késő délutáni órákban megjelent Eastside fölött Amerika legnagyobb kormányozható léghajója, az Acron és hosszabb ideig keringett a városrész fölött. A léghajó füstcsövét engedték ki, amely teljesen beborította a hajótestet. Ez a füstcsőve légi támadások elhárítására szolgál. Az eastsidei városrész lakói nagytömegekben állottak az utcákon, hogy végignézzék a légi színjátékot. A sűrű füstfelhő egyszerre csak súlyodni kezdett és elborította az utcákat. Az emberek riadtan menekültek a házakba, ahol kétségbeesve látták, hogy a füstfelhő kimarta ruhájukat és nagy lyukakat okozott. A szakértők megállapították, hogy a füstfelhő a párák levegőben különböző marósavakat fejleszt, amelyek kimarták a ruhaszövetet. Néhányan a kezükön és arcukon is könnyebb sérüléseket szenvedtek. A károsultak tömegesen kártérítési pört akarnak indítani a tengerészeti minisztérium ellen, amelynek hatáskörébe a léghajó tartozik.

— Tönkrementek az orosz vasútvonalak. Londonból jelentik: Tavasszal tárgyalások folytak a német birodalmi vasutak és a szovjet között, hogy Oroszország vegyen át 500 használt, de még használható mozdonyt és 10.000 ugyancsak használt teherkocsit. A tárgyalások végül is megszakadtak, aminek oka az volt, hogy az orosz vasutak alapépitményei lehetetlen rossz állapotban vannak. Különösen a mellékvonalakon. Egy német szakértő vizsgatérése után érdekes adatokat mondott el a szovjet vasutjairól. Az 58.640 kilométeres hálózatból csupán 37.500 kilométert használnak. A mellékvonalak egy részét faszinre építették át, amelyen a vasutak maximális sebessége csupán 6—8 kilométeres lehet és nehéz mozdonyok és vagonok egyáltalában nem közlekedhetnek rajta. Belátta ennek tarthatatlanságát már a szovjet is s miután acélgyárai semmiképpen sem tudják fedezni a hálózat javítására és kiépítésére szükséges anyagszükségletet, a német acélipar bizonyos abban, hogy hamarosan nagy megrendeléseket fog kapni Szovjet-Oroszországból.

— A szovjet a jövő évre 15 ezer külföldi szakmunkást akar elhelyezni. Bécsből jelentik: A szovjetkormány nemrég érdeklődött Ausztriában, vajjon nem vándorolhatna-e ki 2500 fém munkás és a különböző szakmákból mintegy ezer mérnök és művezető Oroszországba. A szovjet a jövő évre hir szerint 15 ezer külföldi szakmunkás elhelyezését fogja megfontolás tárgyává tenni.

ZSIDÓ-TÁRGYU KÖNYVEINK

Patai József: Biblia képekben kötve	816 L	Giszkalai János: Támár	50 L
Patai József: Feltámadás Szentföldön	408 L	Szokolow: Uj zsidók	15 L
Ugyanaz kötve	544 L	Kaefer: Golem ember akar lenni	15 L
Patai József: Középső kapu	136 L	Agnon: És a meggörnyedt kiegészítők	25 L
Ugyanaz kötve	204 L	Fényes Samu: Jiddi első változása	35 L
Patai József: Kabala (magy., ném.)	136 L	Mendele M. Sfurjim: A sánta fiske	30 L
Patai József: Politika nélkül	136 L	Dr. Hoffmann: Házasság a héberknél	30 L
Patai József: Zsidó írók	136 L	Sass Irén: Híres zsidó asszonyok	40 L
Patai Edith: Engem is hív a föld	102 L	Daniel könyvének magyar fordítása	30 L
Sass Irén: Énekek éneke	102 L	Modern zsidó költők	20 L
Hajdu Miklós: Zselerek vagyunk	136 L	Bíró Lajos: Zsidók utja	50 L
Ben Ami: Palesztinai utmutató	5 L	Grottor: Zsidó reneszánsz	20 L
Edmond Fleg: A próféta gyermek	100 L	Dr. Krausz: A zsidó Palesztina évezredeken	35 L
Leitner: Örösn a zsidóság frontján	60 L	Lahman: Egy széderest Madridban	15 L
Herzl Tivadar: Ós-Uj Hon	140 L	Katona M. Pédázatok, történetek a talmud	20 L
Hatvany Lajos: Urak és emberek I. és II. kötet	442 L	Székely Béla: Szedzsera	20 L
Feuchtwanger: Herceg és a zsidaja	70 L	Sombart Werner: A zsidók jövője	30 L
Földi Mihály: Halasi Hirsch fiu	272 L	Frigyes: A zsidók természetrajza	25 L
Marois: Sisiraeli	264 L	Purimkönyv	30 L
Lacratell: Silbermann	60 L	Graetz: A zsidó törzs megújítása	10 L
Ben Ami: Uj Palesztina	50 L	A talmud könyve I. II. III.	140 L
Heine: Bacharachi Rabbi	50 L	Komor András: Fischmann et Co.	190 L
Herz: Zsidó állam	30 L	Ujvári: Tulsó parton	80 L
Kabalisták és esodatevők	20 L	Patai: Zsidó költők antológiája öt diszkótés	540 L
Oszkár bácsi legszebb meséi	28 L	Ujvári: A cédrusfa daliája	25 L
Sass Irén: Kol Nidre	30 L	Heine: Sabbat hercegnő	60 L
Dr. Marton Ernő: A zsidó nemzet Erdélyben	4 L	Dosztojevszkij: Zsidó-kérdés	10 L
Gorelik: Cion és Golusz	15 L	Bíró Lajos: Bazini zsidók	66 L
Nordai: Dr. Kohn	30 L	Schalom Asch: Fiatalok	40 L
S. Alechem: Legett nemesek	20 L	Dr. Flesch Ármin: A zsidó	80 L
Ugyanaz kötve	30 L	Zsoltárok könyve két kötet	180 L
Nachum Goldman: A zsidó nemzet követelése	8 L	Abádi: Judea reneszánsza	60 L
Paneth: Utazásom a Szentföldön	7 L	Raab: Mayer Litvach unokája	30 L
Dr. Blank: Mit akar a cionizmus	35 L	Dr. Kohn: Palesztina kolonizáció	60 L
Mairovits: A tóra és cionizmus	4 L		
Giszkalai János: A titok	15 L		

Kapható az Uj Kelet könyvostályában

Vidékre utánvétellel, vagy az összeg és portóköltőség (pénz, vagy bélyeg) előzetes beküldése után szállítunk!

NAPROL-NAPRA

Bécsben a gazdasági válság dacára is szaporodik az autók száma. A személyautók száma ugyan valamivel csökkent, de a teherautók és a motorbiciklik száma szaporodott. Jellemző az is, hogy a telefon-előfizetők száma miként változik. 148 ezerrel 155 ezerre szaporodott azoknak a telefon-előfizetőinek a száma, akik együttesen fizetnek elő a telefonra, ellenben az egyes előfizetők száma, akik maguk fizetnek elő a telefonra, 49 ezerről 48 ezerre csökkent.

Innsbruckban egy elmebajos asszony vízzel töltötte meg férje vadászfegyverét és ezzel agyonlőtte az ágyban nyugvó férjét, majd ugyancsak vízzel töltött puskával önmagát lötte agyon. Az asszonyt nem régebben gyógyultan bocsátották el a tébolydából.

A világ legmagasabb hegycsúcsa, a Him alája, úgy látszik felderíthetetlen lesz a tudomány számára. A legújabb német Him alája expedíció kénytelen volt Kangszöngja csúcs megmászására irányuló tervét feladni, noha már csak 655 méternyi-re volt a csúcstól. Így azonban egy 150 méter magas sziklafal elzárta a további utat. Minthogy ezt a sziklafalat nem lehet megmászni, az expedíció visszatér Ázsiából.

Konstantinápolyi lapok híradásai szerint a Perzsa öbölbeli gyöngyhalászhajók dus zsákmányokkal érkeztek a kikötőbe, de a halászköz szerencséje csak súlyosbitja a gyöngykereskedelem válságát. A new-yorki, párizsi és londoni gyöngykereskedőcégek, a világgazdasági depresszió és a font válsága következtében minimumra szállították le igényeiket s a legszebb gyöngyök eladatlanok maradtak.

Mrs. H. Clay Frick amerikai acélkirály özvegye hárommillió dollárra becsült mügyűjteményét az amerikai nemzetenk hagyományozta. A műalkotások között van Rembrandt önarcképe és Velasquez IV. Fülöpről készült portréja.

Az amerikai Yellowstone-park felügye-lősége a sűrűn szaporodó bölénycsordából ötven darabot felajánlott az amerikai Vöröskeresztnek a munkanélküliek ételmezésére.

— Az Uj Kelet vidéki megbizottjai. Ertesítjük olvasóinkat, hogy az egyes erdélyi városokban megbizottaink: **Aradon:** Schwartz Lajos. **Besztercén:** Bráver Samu. **Pfeffermann Pinkász, Brassóban:** József Árpád. **Gy.-fehérváron** Löbl Adolf, **Pet rozsnyban** Mondschein Károly, **Sz.-somlyó** Feuerwerker Herman, **Zilahon:** Dávidovits Illés, akik minden a lapot érdeklő ügyben készséggel állnak előfizetőink és olvasóink rendelkezésére. Kérjük előfizetőinket, hogy bármilyen panasszal, vagy reklamációval helyi megbizottainkhoz, vagy körutja alkalmából központi megbizottainkhoz: dr. Stern Árpád urhoz forduljanak.

— Földbe elásott robbanó anyagraktárt fedeztek fel Szilézia és Szászország határán. Berlinből jelentik: Szilézia és Szász ország határán, Oberlausitz kerületben a görlitz-petershaini erdőben földbe elásott robbanó anyagraktárt fedeztek fel. Az anyag és gyújtószinórok teljesen azonosak a jüteborgi merényletnél használt robbanóanyaggal és gyutacsokkal. A környékbeli falvakban tartott házkutatások után mintegy husz letartóztatást eszközöltek, mert több falusi házban is találtak elrejtett robbanóanyagot.

— Malinov bolgár miniszterelnök le akar mondani? Szófiából jelentik: Malinov miniszterelnök betegségével kapcsolatban olyan verziók terjedtek el politikai körökben, hogy a miniszterelnök lemondásra készül. Utódjául Musanov belügyminiszter emlegetik, aki Malinov demokrata pártjának tagja. A belügyminiszterséget ebben az esetben Girginov pénzügyminiszter venné át, míg az új pénzügyminiszter Sztefanov Szteván, a szobranje mostani elnöke lenne. A most ellenzékben lévő Demokraticseszki Zgovor minden jel szerint szakadás előtt áll. A Zgovor demokrata frakciója, amelynek vezére Molov pénzügy miniszter, vissza akar térni a most kormányon levő Malinov-féle demokrata párt kebelébe. Ebben az irányban már folynak is megbeszélések Musanov és Molov között

Színház—Mozi

A Magyar Színház heti műsora

Vasárnap d. u. 5-kor: A Ballerina. (Operette-ujdonság 5-ödször Neményi Lili, Major Kató, Putnik Bálint, Ihász Aladár, Tompa Béla, Selmeczi Mihály, Leóvey Leó föllépésével. Délutáni mérsékelt helyárrakkal. Sorozatszám: 11.)

Vasárnap este 8¹/₄-kor: Tul a Dunán Baranyában. (Operette-ujdonság 2-odszor. Lengyel Irénnel. Napi bérlet 3. szám, A. Sorozatszám: 12.)

Hétfő: Tul a Dunán Baranyában. (Operette-ujdonság, 3-szor. Bérletszám 3/B. Sorozatszám 13.)

Kedd: Meddig fogsz szeretni? (Ujdonság, 1-ször. Az idei évad legszenzációsabb vígjáték-ujdonsága. A prózai személyzet bemutatkozása. Premier bérlet 4. szám. Sorozatszám 14.)

Szerda: Meddig fogsz szeretni? (Ujdonság, 2-szor. Napi bérlet 4/A. Sorozatszám 15.)

Csütörtök: Feketeszaru cseresznye. (Ujdonság, először. Premierbérlet 5. sz. Sorozatszám 16.)

Péntek: Feketeszaru cseresznye. (Ujdonság, 2-szor. Napi bérlet 4/B. Sorozatszám 17.)

Szombat d. u. 3 órákor: Vén gazember. (Második ifjúsági előadás, nagyon olcsó helyárrakkal. Mikszáth Kálmán dramatizált regénye a színpadon. Sorozatszám 18.)

Szombat 8¹/₄: Feketeszaru cseresznye. (Ujdonság, 3-szor. Bérlet A/5. Sorozatszám 19.)

Szombat éjjel 11-kor: Kis Katalin. (Ujdonság, először. A párizsi bohózatírás legragyogóbb mesterműve. Csak felnőttek részére. Poór Lilivel. Rendes helyárrakkal. Bérletszám. Sorozatszám 20.)

Vasárnap d. u. 5¹/₄ órákor: Az elcsérelt ember. (Ujdonság, délutáni mérsékelt helyárrakkal. Sorozatszám 21.)

Vasárnap 8¹/₄ órákor: Feketeszaru cseresznye. (Ujdonság, 4-szer. Bérletszám. Sorozatszám 21. sz.)

CORSO-MOZGO műsora

Vasárnap d. e. 11 órákor: Matiné! Harc a gyémántokért. Tom Mix remek filmje. Olcsó helyárrakkal.

Vasárnap 3, 5, 7, 9 órákor: A törvény nevében. Hatalmas bűnügyi dráma. Az Ufa studio egyik legértékesebb alkotása. Főszerepekben a legkiválóbb színészek: Gustav Fröhlich, Albert Bassermann, Charlotte Ander, Hanz Brauswetter. Műsor előtt: A legújabb Paramount világhírű.

SELECT-MOZGO műsora

Vasárnap: Bécsben szerettem egyszer egy kislányt... Végtelenül kedves vígjáték német párbeszédekkel, főszerepben: Gretl Theimer és Werner Futerer.

Szinkör-Mozgó műsora

Vasárnap d. u. 3 órákor egyetlen előadás: Afrika beszél.

Hétfőn d. u. háromnegyed 3, fél 5, negyed 7 órákor: Afrika beszél.

Legközelebb szerelem parancsra. (Németül beszélő pikáns, zenés hangosvígjáték. Rendezte: Johannes Riemann. Főszereplők: Olga Tschschowa, Tala Birell, Johannes Riemann, Hans Junkermann, Arnold Korff. Az Universal Pictures ezévi szuperprodukcija.)

URANIA-MOZGO műsora

Vasárnap: David Golder, Irene Nimerows-regénye, főszerepben: Harry Bauer.

Mentő csillagok a zsidó éjszakában

Arnold novellái és elbeszélései. Ára 60 lej

KAPHATÓ AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

KÖZGAZDASÁG

A mezőgazdák közterheinek leszállítását és a CFR tarifa-redukcióját igéri a földművelésügyi államtitkár

A mezőgazdasági parlamenti csoport értekezletén a mezőgazdasági adósságok sürgős rendezését követelték

Bucuresti-Bukarest október 10. Az Uj Kelet tudósítójától. Mint ismeretes, a parlament tagjai néhány hónappal ezelőtt bizottságot alakítottak, melynek célja az, hogy a mezőgazdaság panaszait erélyes formában juttassa el a kormányhoz és a parlamentben elsősorban a mezőgazdasági érdekeket képviselje. A mezőgazdasági bizottság tegnap tartotta első értekezletét a földművelésügyi minisztériumban, ahol Al. Radian, földművelésügyi államtitkár fejtette ki előttük a kormány álláspontját a megoldásra váró mezőgazdasági problémákat illetően. Az államtitkár mellett résztvettek az értekezleten Cornăteanu, Stoianovici, Selina, Serdici, Vrăbescu és dr. Niculescu parlamenti képviselők.

Az értekezleten sorra emeltek szövegeket a képviselők, akik a mezőgazdasági kérdések sürgős megoldására különböző megoldásokat ajánlottak.

Cornăteanu a mezőgazdasági adósságok konvertálásában látja a probléma megoldási lehetőségét és ugyanakkor kéri, hogy redukálják a mezőgazdaságra nehezedő horribilis adókat. A mezőgazdaságról sem mit nem tettek. Ma már az a helyzet, hogy a vasuton szállított termény 35 százalékát teszi ki a szállítási költségeknek.

Radian államtitkár annak a véleménynek adott kifejezést, hogy a minisztérium és a bizottság között állandó kapcsolatot kell fenntartani. A kormány nagy erőfeszítéseket tett, hogy a termények exportprémiumát fizetni tudja és a jövőre vonatkozólag is meg vannak a tervei a válság megoldására.

Stoianovici az adóknak és a CFR tarifának leszállítását kéri, hogy ezáltal

könnyítsenek a mezőgazdaság katasztrofális helyzetén. Dr. Niculescu és Serdici felszólalók a mezőgazdasági adósságok számára moratóriumot kérnek. Utóbbi szükségesnek látja, hogy a lejt alacsonyabb árfolyamon stabilizálják.

Radian államtitkár hangsúlyozta, hogy a kormánynak ragaszkodnia kell a lej stabilizálásához, majd hosszabb beszédben ismertette a kormány terveit a mezőgazdasági adósságok szanálásáról. A mezőgazdasági adósságok és a mezőgazdasági hitel kérdését alapos tanulmány tárgyává kell tenni. A valóság az, hogy a mezőgazdaság ma már rentábilis és nem bírja el a terheket, amelyek a mezőgazdák vállára nehezednek. A moratórium kérdését megoldani nem lehet. Olyan emberek illuziója ez, akik nem érzik át, hogy a moratórium teljesen elvágna a jövőbeli hitel-lehetőségeket. A hitel pedig mindenáron fenn kell tartani. Szükségesnek tartja a mezőgazdasági termelés fejlesztését, hogy a mezőgazda ne maradjon fegvertelenül a gazdasági válság nehézségei közepette.

Végül kijelentette az államtitkár, hogy a kormány a legrövidebb időn belül meg fogja oldani a közterhek leszállításának és a vasuti tarifa redukciójának kérdését és kérte a bizottság tagjait, konkrét formában terjesszenek a kormány elé megoldásra váró részletproblémákat.

Változás a Philipsnél. A Mon. Of. f. hó 6-i keleti számából vesszük, hogy a Philips Romániai Társaság elhatározta, hogy a helybeli fiókot feloszlatja; miáltal automatikusan Kahan Benő mérnök ur cégjegyzése hatálytalanított. Mint más helyről értesülünk, Kahan B. mérnök ur továbbra is mint cége cluji delegáltja fog itt működni.

TŐZSDE

Kolozsvár, október 9. Márka 40, holland forint 68.20, dollár 3.69, font sterling 6.75, francia frank 6.50, lira 8.80, cseh korona 4.99, pengő 28.20, dinár 3, shilling 23.25, svájci frank 25, zloty 19.50, belga fr. 24. Bukarest. Francia frank 6.60, font ster.

ling 6.60, dollár 167.70, belga frank 23.60, lira 8.80, svájci frank 32.95, cseh korona 4.97¹/₂, shilling 23, márka 39.40, pengő 30.05, holland forint 67.85.

Zürich. Márka 119, holland forint 205¹/₂, dollár 5.10, font 19.60, francia frank 20.09, lira 26.20, cseh korona 15.10, pengő 90.02¹/₂, dinár 905, lej 305.

RADIO MŰSOR

Vasárnap, október 11.

Budapest. 9.30: A katolikus nagygyűlés közv. 10.15: Hírek, kozmetika. 11.15: Isztentisztelet. Utána pontos időjelzés, időjárás, majd az Operaház tagjainak zenekari hangversenye. 2: Gramofónhangverseny. 3: A földművelésügyi minisztérium előadása. 3.30: Rádió Szabadegyetem. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás. — Utána szalónzenei hangv. 6: Magyar nótáest. 7.30: Sport Utána zongorahangv. 10.15: Időjárás, majd Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangv.

Hétfő, október 12.

9.15: A rádió házikvartettjének hangv. 4: Asszonyok tanácsadója. 5: Reumantika. 5.25: Honvédzenekar. 6.30: Német nyelvoktatás. 7: A világpolitika előadás-sorozat. 7.30: Bura Sándor és cigányzenekarának hangversenye. 8.30: Wagnerhangverseny az Operaház tagjaiból alakult zenekar előadásában. Utána körülbelül 10: Időjelzés, időjárás, hírek. Majd: A Berend szalónzenei zenéje.

Bécs. 7.45: Áriák és dalok. Belgrád. 9: Mozart áriák és kettősök. Berlin. 6.45: Csellóverseny. 8: Nagy öszi hangverseny. Brunn. 7.05: Zenei, irodalmi és színházi nagyságokról. Bukarest. 6.10: Rádiózenekar. 7.40: Gr.

Enescu-est a szerző 50. születésnapja alkalmából. 8.45: Luca zenekar: román zene.

Frankfurt. 10.40: Táncczene. Hamburg. 10.30: Idegen rádióműsorok közvetítése.

Kassa. 8.20: Tavo és Klein hegedű-, Pol ler zongoraművésznök Valentin: Szonátáját adják elő.

Kattowic. 11: Könnyű és tánczene.

Primăria Municipiului Cluj No. 18.091—1931.

ANUNT Municipiul Cluj, publică a treia licitație cu oferte în scris închise și sigilate pentru închirierea pe durata de 3 (trei) ani dela 15 Noembrie 1931 — a localului de prăvălie No 1, ocupat de firma Susman și Săbăduș în clădirea Calea Regele Ferdinand Nr. 28-a.

Licitatia se va tine în conformitate cu dispozițiunile cuprinse în art. 88—110 din legea Contabilității Publice și în norme generale pentru tinerea licitațiilor publicate în Monitorul Oficial No. 120—931 în ziua de 29 Octomvrie 1931 ora 11 a. m. înaintea Comisiei de licitație sala de sedințe.

Odată cu predarea ofertelor concurenții vor preda în mâna D-lui Pre-

sedinte al Comisiei numite, o garanție provizorie în numerar sau efecte garantate de stat, egală cu 5 la sută din suma oferită drept chirie pentru durata sus indicată.

Condițiunile de licitație se pot vedea în biroul serviciului Economic, Cluj, la 8 Octomvrie 1931.

Primăria Municipiului Cluj

Apróhirdetése

Bubi paróka transzformáció villanygöndörítve, mely 6—8 hónapig megtartja a hullám és göndöröset felelősség mellett. Egyedüli készítője Mussa Gyula, Sz. Memorandului 10.

Kiadó 3 szoba, konyha összkomfortos lakás, Monostori ut 90. Értekezhetni Str. Basarabie 7., telefon 4.92.

Wesselényi ucca 21. alatt uccai és utvari üzlethelyiségek kiadók. Értekezni Farkas bórúletben.

250 ezer lej kölcsönt keres első helyen bekebelezésre legmagasabb kamattal Gerhardt Sándor Somcuta-mare.

Kelengyék teljes készítése, előrajzolás csipkebevarrás, montirozás, kézi és gépihimzés, goblenvarrás legszebben és legolcsóbban Fisch Böske kézimunka szalonjában. Str. Gh. Baritiu 16.

Olcsó szőrmét kizárólag Mandelbaum József szűcsnél Regele Ferdinand 20. sz. rezeget be. Reklám árak: Pézma bundák 10.000 lejtől, szilbunda 5500 lejtől, Macská bunda 3000 lejtől, Nutriet 3500 lejtől. Vételkötelezettség nélkül. Kérném meggyőződni.

Sapkahorgolást, selyem és gyapjuból clesón vállalok. C. Decebal 13., (volt Rudolf ut) jobbra, utolsó ajtó.

Diplomás gyógyszerész, hat éves nagy városi praxissal állást keres. Vidékre is elmegy szerény feltételekkel, kisegítést is vállal. Cím a kiadóban.

Rózsauccai banknál félmillióig érdekelést adóst kérem, címet hagyjon Voith ötvösnél, Str. Iuliu Maniu 6.

Schwartz Ignácné Vegetárius Etterme Cluj, Calea Regele Ferdinand (Wesselényi ucca) 23. Bejárat a Szappan ucca felől. Változtatás, izletes vegetárius ételek. Független kiszolgálás. Nagyon olcsó árak.

Soha

nem volt még ilyen nagymérvű árleszállítás a piacon

- Meredith: Az önző, két kötetben . . . 77 II
- Karl Hans Strobl: Kisértetek az ingoványban . . . 204 II
- Charles Reade: Oltár és tűzhely I. II. kötet . . . 340 II
- Apuleius: Az aranyzámor . . . 136 II
- Ludwig Lewisohn: Az örök sziget 272 II
- Hatvány: Urak s emberek. Zeiga a családiban I. II. kötet . . . 485 II
- Maupassant: Erős mint a halál . . . 40 II
- France: Próbabábu . . . 45 II
- Strindberg: Az apa, A pajtások, Julia kisasszony . . . 45 II
- Renan: Marcus Aurelius és az antik világ vége . . . 75 II
- Zola: Jó polgári koszt . . . 55 II
- Zola: Pénz . . . 102 II
- Gábor Andor: Hát Pillangó . . . 45 II
- Jack London: A vén halász meséi . . . 95 II
- Romain Rolland: Jean Christop sorozata kötetenként . . . 30 II
- Heltai Jenő: Almok háza (füzve) . . . 44 II
- Paul Bourget: A lelkiismeret (füzve) . . . 44 II
- P. Bourget: A lelkiismeret (kötv.) . . . 64 II
- Bibó Lajos: Kétlelkű szerelem (füzve) . . . 44 II
- Krudy: Boldogult ifjúkorom . . . 64 II
- Renard: Fléchambeau urból bacilus lesz (füzve) . . . 44 II

Kapható: Uj Kelet könyvostályában

Vidékre utánvétel vagy az összeg előzetes beküldése mellett szállítunk.

569.
Az Uj Kelet és bán.
Cikkeink forrás me
Kéziratok megőrzésükre

Reformok

Jorga ezuttal a következőtlen Midón a román pentinjein siker hatalomra, kijel szert fog inauvur nem akar törvén meglevők közül jó és félretolja a Természetesen Az uj parlame törvényhozási m nemzeti parasztpalás legmozgal volt péda. Minden jel ar lamenti ciklus u és törvénymódó zudítani erre a amelynek boldog kább van szükségé Itt van mindjé Alig két éve a rasztpárt uj adott az országra arra, hogy ezt a ültessék. Még c hát, hogy ez a lel-e az ország Franciaország sokkal — száz e közigazgatási re Nálunk a törvény a ki magából a cepciók, bamaula más a törvénye Csak maga a k ráció marad vál tragikusan rossz

Gyöngyvál

Valóban nem nevezni azt a k sok válság között ges. Már pedig, Perzsa-öböl győzatos gazdag olyat, amilyenrő kát szöhettek. A ugynevezett kir nyaik számára a mint általában cséje. A gyönyg a ritka kincsek hogy gyöngyvál gyöngyvetlenk, el lehetett adni. A szegény pe tehát, akiknek annyi filmen lá keretében megel törődjenek a gyö teniük az érthe azt, hogy a győn válság, mert a t gabb, sikeresebb ezt megérteni s egyszerű halász teni. Mert hisz héz is felfogni, pen lehet szegé — a nyomorúsá Van azonban dala is. A győn gény halászok e idezi fel, hanen az egyetemes vá régi, gondatlan fényűző, gondta zarlásai megszü élet nyilt szinte és óvatos lett. I barrikádozta m mögül védekezz ellen. A Pénz i benne költői és könnyelműséget, szonyokat ékesit tusait. Nem hiva ben áll. Nem he massan sóhajt. És ez okozza